

**การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
ชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์**

นางสาวมณณา โกลเกาะ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

มัจฉนา โภคเกาะ : การประเมินโครงการกองทุนชุมชนและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. พิศักดิ์ สิริโยธิน

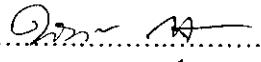
การประเมินโครงการของกองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ ซึ่งเป็นชุมชนในเขต ตำบลใน
เมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ในการประเมินเพื่อศึกษาความเข้มแข็งของ
ชุมชน การดำเนินงานของกองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการ
ประเมินโดยใช้รูปแบบของซีพี (CIPP Model) เป็นตัวกำหนดขอบเขตของการประเมินโครงการ
กองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ ในส่วนของการเก็บข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
คือ แบบรายงาน (บร. 1-12) ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ กระทรวงศึกษาธิการ ทบวง
มหาวิทยาลัย เป็นผู้ออกแบบเพื่อใช้เป็นเครื่องมือ ในการประเมินโครงการกองทุนชุมชนท้าวสุระ
เบญจรงค์ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน คือ ประชาชน สมาชิกของกองทุนและคณะ
กรรมการกองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์

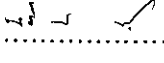
ผลจากการประเมินโครงการสรุปได้ว่า กระบวนการดำเนินงานของกองทุนชุมชนท้าวสุระ
เบญจรงค์บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ชุมชนมีความ
เข้มแข็งมากดังจะเห็นได้จากชาวบ้านในชุมชนมีความสามัคคี ไม่ลักเล็กขโมยน้อย ในชุมชนมี
ปัญหาที่ช่วยกันแก้ไข เวลาถึงงานสำคัญชาวบ้านก็จะออกมาช่วยกันพัฒนาถนนหนทาง โดยมี
ประธานชุมชนเป็นแกนนำ เพราะท่านเป็นผู้นำที่ดี มีคุณธรรม รับผิดชอบต่อหน้าที่และมีจิตสำนึก
ในการรักชุมชนของตนเป็นอย่างมาก ในด้านเศรษฐกิจมีเงินหมุนเวียนดีมีการลงทุนมากขึ้น

โดยภาพรวมของกองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์มีปัจจัยต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมและขัดขวาง
การเติบโตของกองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ ซึ่งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทุกฝ่าย
ต้องร่วมมือกันในการคิดหาแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหา ที่จะทำให้การดำเนินการของ
กองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อ
ไปในอนาคต ส่งผลถึงประชาชนภายในชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ อีกทั้งยังเป็นการช่วยพัฒนา
ประเทศอย่างแท้จริง

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา

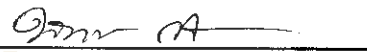
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร. พิศักดิ์ สิริโชชิน)

กรรมการสอบ

(.....ศาสตราจารย์ ดร. พิศักดิ์ สิริโชชิน.....)

(.....ศาสตราจารย์ ดร. พิศักดิ์ สิริโชชิน.....)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาจัดการและการประเมินโครงการ

(.....)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน 23 ก.ย. 2545 พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์ ดร.พีรศักดิ์ สิริโยธิน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
 - นางสาวดวงใจ จำจิตร ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข และคณะอาจารย์ประจำวิชาสาขาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ
 - ผู้อำนวยการกองสวัสดิการ นายธรรมดี โชคชัย นางสมพิศ โล่ห์สุวรรณและเจ้าหน้าที่ประจำกองสวัสดิการสังคม ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ และการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
 - นายกเทศมนตรีนครนครราชสีมา นายสุรวุฒิ เชิดชัย และคณะเทศมนตรีนครนครราชสีมา ที่ให้เกียรติมาเป็นประธานในการทำประชาคม ระดับตำบล
 - ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนชุมชนที่ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลและจัดกิจกรรมของกองทุนฯ และขอขอบคุณที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ
- ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดู อบรมและส่งเสริมการศึกษาก่อนเป็นอย่างดี ตลอดจนมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

มัทธนา โภคเกาะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ภูมิหลัง	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	4
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	4
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544	6
3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	8
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	8
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	11
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพชีโมเดล	14
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	19

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	20
1. วิธีการประเมินโครงการ	20
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	26
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	28
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	29
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	29
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	39
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้	42
4. สรุปบรรลุตฤตประสงค์ของการประเมินโครงการ	42
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55
1. สรุป	55
2. อภิปรายผล	56
3. ข้อเสนอแนะ	58
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	62
- ภาคผนวก ก. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	63
- ภาคผนวก ข. ระเบียบกองทุนชุมชนทั่วสสุระเบญจรงค์	88
- ภาคผนวก ค. แบบสำรวจ บร. 1 – 12	96
- ภาคผนวก ง. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อม กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	151

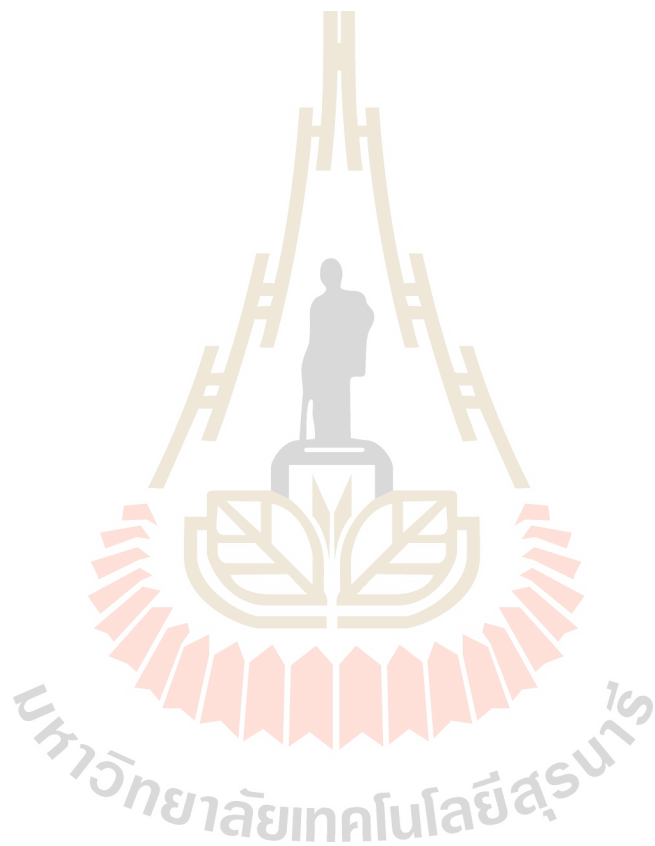
สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1.แผนภูมิที่ 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมิน กับการตัดสินใจ	17
2. แผนภาพที่ 3.1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	22

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนประชากรชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา	38
2. ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนรายได้ของประชาชนแต่ละครัวเรือน/ปี	38

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลัง

ความยากจนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

ชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จและได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมิน และผู้ทำสารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นนักศึกษาบัณฑิตกฤตกองทุน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชน นี้มาระยะหนึ่งแล้ว จึงขอรับการประเมินและเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ (Substantive Report) ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ชุมชน ในประเด็นต่อไปนี้

2.1.1. ชุมชน มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

2.1.2. ชุมชน มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3. ชุมชน มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4. ชุมชน ได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

2.1.5. ชุมชน มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 2.1 ว่ามีอะไรบ้าง

2.3. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และเกิดการเชื่อมโยงระหว่างกันในหมู่บ้าน ตำบล

2.4.เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านชุมชน และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้ แก่แนวความคิดตามแบบการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิพป์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งมีอักษรที่มีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้า
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการ
P	ย่อมาจาก	product	คือ	ผลผลิต

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนดำเนินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation :P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation :P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขุบเล็ก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาชุมชน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ชุมชน ที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียน บทที่ 1,2,3,4,5 บรรณานุกรม และภาคผนวก ให้เป็นสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

1) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯ

3) ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านฯ และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน

4) ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาชุมชน ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่างๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 9 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบ จิพพ์โมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่นๆ
 - 9.1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
 - 9.2. ความเข้มแข็งของชุมชน
 - 9.3. เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้
 - 9.4. ประชาคม
 - 9.5. การพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 9.6. ธุรกิจชุมชน
 - 9.7. ระเบียบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

ฯลฯ

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ ให้แก่

ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก เป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. การมีความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชน ของคน ครอบครัว การควบคุมดูแลกันเอง ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการกองทุนและสังคม
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนของหมู่บ้าน ทั้งที่เป็นเงินอุดหนุนกองทุนหมู่บ้าน ทุนทางสังคมของชุมชนและกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นที่มีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน
3. การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ให้ส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมด้านวิชาการและสนับสนุนจัดการกองทุน โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
4. การติดตามและประเมินผล โดยมีคณะติดตามทุกระดับ และมีเครื่องมือชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง
5. เสริมสร้างสำนึกการเป็นชุมชนและท้องถิ่น
6. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
7. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
8. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
9. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย และสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน
- 2) ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการ
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม แก้ปัญหาของตนเองมีการสร้างศักยภาพของตัวเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม
- 5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ จะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองดังกล่าว เป็นหลักในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบด้วย 2 หมวดดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน ๑๐ คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการ และเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

คณะกรรมการมีอำนาจ หน้าที่ดัง ต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและกองทุน
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน

3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
4. กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางในการบริหารกองทุน
5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544
8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารกองทุน
6. จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางในการบริหารกองทุน
7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักการ การดำเนินงานกองทุน
9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
11. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้ที่อยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุสิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน และยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกเว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือไม่เคยกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกไล่ออก หรือให้ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
9. ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก

4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ

ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

- 1.1 จำนวนประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชน
- 1.2 จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน / ชุมชน
- 1.3 อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน 1 ชุมชน
- 1.4 ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้าน 1 ชุมชน
 - 1.4.1 ผลผลิตด้านการเกษตรและอื่น ๆ ในหมู่บ้าน / ชุมชน
 - 1.4.2 ผลผลิตจากข้อ 1.4.1 ซึ่งเป็นผลผลิตด้านการเกษตรมีการแปรรูปก่อนส่งไปจำหน่ายที่อื่นหรือไม่
 - 1.4.3 การแปรรูปผลผลิตตามข้อ 1.4.2 ใครเป็นผู้ดำเนินการ
 - 1.4.4 นอกเหนือจากการใช้วัตถุดิบในหมู่บ้าน / ชุมชน มาใช้ในการผลิตสินค้าบ้างหรือไม่
- 1.5 รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชนต่อครัวเรือน

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

- 2.1 จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
- 2.2 วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
- 2.3 วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
- 2.4 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชน ชุมชนเมืองทุกคนที่คุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ หรือไม่
- 2.5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง ได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารกองทุน
- 2.6 รายชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมืองนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ปรึกษา

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

- 3.1 ระเบียบ ข้อบังคับสำหรับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
- 3.2 ระเบียบ ข้อบังคับ มีข้อกำหนดในเรื่องต่อไปนี้แล้วหรือไม่
- 3.3 วิธีการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดย

ส่วนที่ 4 ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง เป็นผู้กำหนดขึ้นเอง

- 4.1 จำนวนกลุ่ม / องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน ณ ปัจจุบันมีจำนวน
- 4.2 ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชน มีสมาชิกแล้วประกอบด้วย
- 4.3 จำนวนเงินที่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชน ในรูปของการ
ถือหุ้น / การออม / ค่าธรรมเนียม / เงินบริจาคหรือให้เปล่าในปัจจุบัน
- 4.4 การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน
- 4.5 หมู่บ้าน / ชุมชน มีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนาหมู่บ้าน / ชุมชน หรือ
เครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้าน / ชุมชนหรือไม่

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการ สนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 5.1 วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง ให้มีการกระจายผล
ประโยชน์อย่างทั่วถึง
- 5.2 วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง ให้มีการหมุนเวียนอย่าง
ต่อเนื่อง
- 5.3 กองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง จะให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรมอะไรบ้าง
- 5.4 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้
- 5.5 วิชาการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้
- 5.6 วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้ประกอบด้วย
- 5.7 วิธีการแก้ปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้คืนเงินต้นและดอกเบี้ย
เงินกู้คืนตามสัญญา
- 5.8 แนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมืองในด้านการสวัสดิการให้แก่
ประชาชนในหมู่บ้าน / ชุมชน
- 5.9 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
- 5.10 การประเมินความพร้อมในหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

5.10.1 จากปัญหาและความไม่มั่นใจข้างต้นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน /
ชุมชนเมือง สามารถดำเนินการแก้ไขปรับปรุงได้เองหรือใช้เครือข่ายร่วมกับแก้ไขปรับปรุงในเรื่องใด
บ้าง

5.10.2 รัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องใด

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุมชน มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้งของกองทุนหมู่บ้าน

ที่ตั้งของกองทุน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ชุมชน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา
2. วัตถุประสงค์ ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน
 - 2.1. เป็นแหล่งเงินหมุนเวียนให้กับสมาชิก
 - 2.2. เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ และ เงินรับฝาก
 - 2.3. เพื่อให้บริหารเงินกู้แก่สมาชิก
 - 2.4. เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ คือ
 1. ซื่อสัตย์
 2. ไม่เห็นแก่ตัว
 3. ไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข
 4. รู้รักสามัคคี
 - 2.5 เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ คือ
 1. เป็นคนเก่งเรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ
 2. เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา
 3. เป็นคนเก่งงาน ขยันการงาน และมีความรับผิดชอบหน้าที่การงาน
 4. เป็นคนเก่ง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุก ๆ คน
3. แหล่งที่มาของกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วยเงินทรัพย์สินดังนี้
 - 3.1. เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล 1 ล้านบาท
 - 3.2. เงินกู้ยืม
 - 3.3. ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากเงินกองทุน
 - 3.4. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
 - 3.5. เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
 - 3.6. เงินค่าหุ้น
 - 3.7. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
 - 3.8. เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระติดพัน
อื่นๆ
4. คุณสมบัติของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

4.1. เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหก เดือนก่อนการจัดตั้ง กองทุน

4.2. เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน

4.3. เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน

4.4. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ให้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

4.5. อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

4.6. มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้น ทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

5.1. ยื่นคำขอเป็นสมาชิกกองทุน ได้ที่คณะกรรมการกองทุน

5.2. ผู้ที่มีคุณสมบัติของการเป็นสมาชิกสามารถยื่นคำจ้างหรือสมัครเข้าเป็น สมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคล และกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของสมาชิก

5.3. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคล บุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดย ชอบธรรม

6. การพ้นสภาพการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

6.1. ตาย

6.2. ลาออกหรือได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

6.3. วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

6.4. ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ที่เข้าร่วมประชุม

6.5. จงใจฝ่าฝืนระเบียบกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือ ร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

6.6. จงใจบิดเบ่งความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก

6.7. นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

6.8. มีลักษณะไม่ตรงตาม คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าเป็นสมาชิก

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืม เงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการ

กู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้อื่นคำขอผู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายใดรายหนึ่งไม่เกินจำนวนเงินสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนเงินห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

3. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

4. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝาก และเงินกู้ เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และเปิดเผยอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

5. การกำหนดระยะเวลาในการชำระเงินกู้คืน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระเงินต้นคืนพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

6. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้ อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

7. ในกรณีที่ผู้กู้ไม่ได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

กรณีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ชุมชน มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ มีดังนี้

1. ความจำเป็นของบุคคล
2. เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริง
3. พิจารณาโครงการของบุคคลที่ขอู้
4. พิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล

1. รูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะ ได้สรุปรูปแบบรูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล (CIPP MODEL) ในหนังสือรวมบทความการประเมินโครงการ [สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ , (บรรณาธิการ) , 2544 : 221 - 324] ดังนี้

แบบจำลอง ชีพท์โมเดล เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆ ที่มีอยู่

แบบจำลอง ชีพท์โมเดลประเมินด้านต่างๆ ดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมเป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและความจำเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง ตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรค อันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่างๆ ที่วางไว้ประเมินในด้านต่างๆ คือ

- ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
- ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- การได้รับความช่วยเหลือด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินต่อไปได้

เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือเวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ เป็นต้น

โดยประเมินอัตราค่าจ้างเวลา งบประมาณ วิธีการภายในโครงการเท่านั้นรูปแบบคำถาม เช่น แผนงานที่กำหนดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ จะดำเนินการกับยุทธวิธีที่เลือกมาอย่างไร

3. การประเมินกระบวนการ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

- เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามที่ขั้นตอนที่วางไว้
- เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจ วางแผนงาน
- เพื่อเป็นการสะสมถึงการปฏิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนประกอบที่สำคัญของการประเมินกระบวนการมี 4 อย่างคือ

1. การจัดห่านักประเมินกระบวนการเต็มเวลา
2. เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ
3. การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างนักประเมินโครงการและบุคลากรในโครงการ หรือในแผนงานเอง

4. การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจ

การทำตามกระบวนการจำเป็นต้องมีข้อมูลย้อนกลับ โดยต่อเนื่องเกี่ยวกับว่าทำอย่างไรโครงการนั้นจึงจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ที่สุด การประเมินกระบวนการในข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจในการคาดคะเนล่วงหน้า การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาและบันทึกกระบวนการสำหรับแปลความหมายของความสำเร็จของโครงการ

4. การประเมินผลผลิตเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้นแต่ยังมีความจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

2. รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม จารัสพันธุ์และคณะ ได้สรุป " รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล " ในหนังสือชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา , 2545 : 90 – 91 ดังนี้

รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบชีพพี (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษ ตัวแรกของประเด็นที่จะประเมินซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการประเมินโครงการเพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และรวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแก้ไขปรับปรุงให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการรวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยาย เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาวะแวดล้อม ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

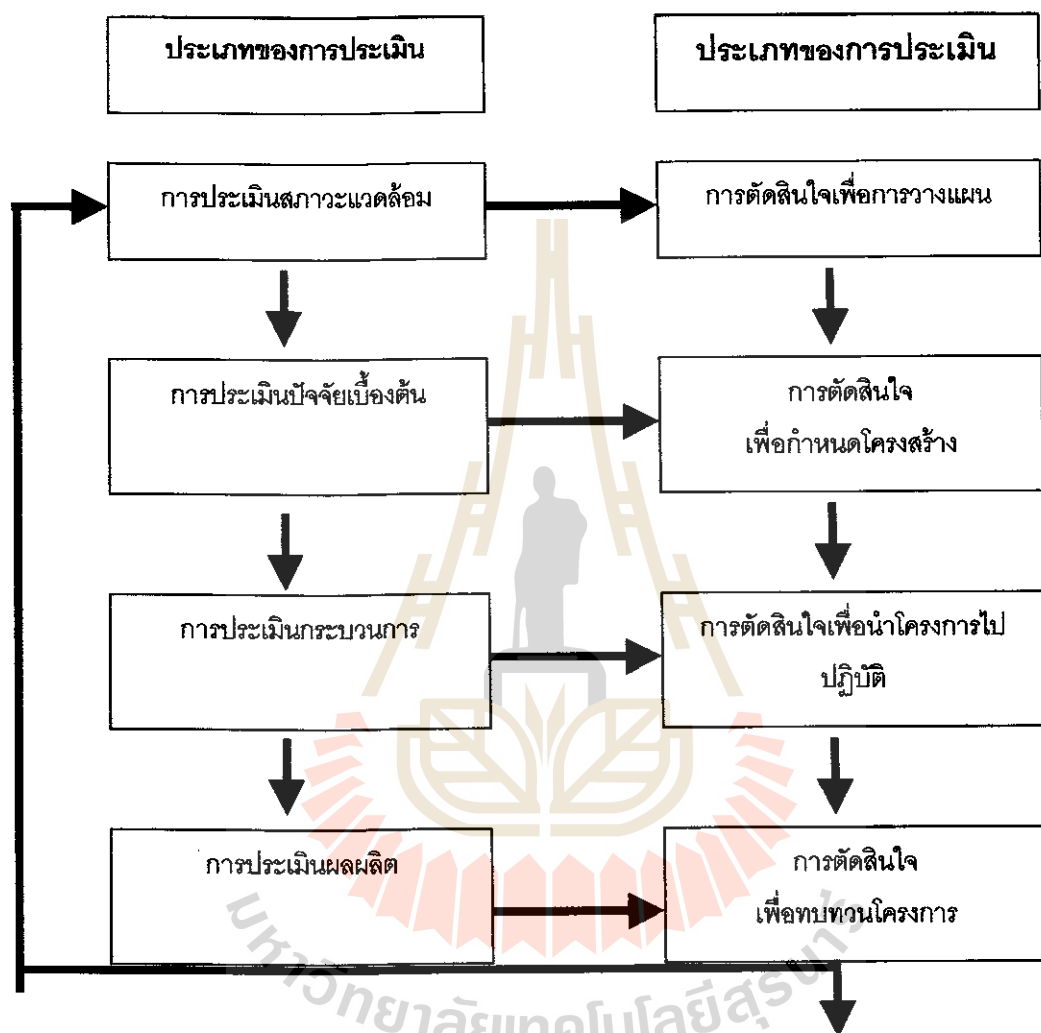
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินการบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเหลว หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

**แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจ
และประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ ดังแผนภูมิที่ 1.1**

แผนภูมิที่ 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้นำสารนิพนธ์จะใช้กรอบความคิด ทฤษฎีในการประเมินโดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบซิปป์โมเดล ดังกล่าวแล้ว

2.1.1 ประชากรแบบจำกัด (Finite Population) เป็นประชากรที่ผู้ประเมินสามารถ
 เปรียบเทียบประชากรได้ทั้งหมดว่ามีจำนวนที่แน่นอนเท่าใด

2.1.2 ประชากรแบบไม่จำกัด (Infinite Population) เป็นประชากรที่ผู้ประเมินไม่
 สามารถเปรียบเทียบประชากรออกได้หมดว่ามีอยู่เป็นจำนวนที่แท้จริงเป็นเท่าใด

สำหรับสารนิพนธ์เล่มนี้ได้ใช้ประชากรในชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ ตำบลในเมือง อำเภอ
 เมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 330 ครัวเรือน เป็นประชากรศึกษา ซึ่งเป็นประชากรประเภท
 แบบจำกัด

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

คำว่ากลุ่มตัวอย่างในการประเมิน หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็น
 ตัวแทนของประชากรในการศึกษา ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้ประเมินนำมาใช้
 ในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน
 กลุ่มตัวอย่างต้องมียุทธวิธีประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

2.2.1 วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร

2.2.2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

การประเมินเป็นกระบวนการดำเนินการเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอ
 สำหรับเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของการประเมินมีหลายประเภท
 อาจมีค่าคงที่หรือแปรเปลี่ยนค่าไปได้

ตัวแปร คือ ค่าของคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีค่าเปลี่ยนแปลงได้หลายค่าไม่คงที่ ใน
 สารนิพนธ์เล่มนี้เป็นตัวแปรทางสังคมวิทยา จิตวิทยา และการศึกษา ได้แก่ เพศ รายได้ การศึกษา
 อาชีพ ระดับความพึงพอใจ เจตคติ ความวิตกกังวล ผลสัมฤทธิ์ ซึ่งใช้ในแบบ บร. ต่าง ๆ (ชุดวิชา
 การวิจัยชุมชน, 2545 : 163-164)

ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเมินที่ต้องการประเมิน หรือตัวแปรที่
 ต้องการศึกษานั้น จะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้นจะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรม
 อย่างไร (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา, 2545 : 66)

รูปแบบของการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัว
 แรกของประเด็นที่จะประเมิน มีรายละเอียดดังนี้

8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาคม โดยเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนอีกครั้ง เพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจรากฐานประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยขบวนการของการศึกษابัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้าน
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิต ให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบมีประสิทธิภาพ

วิธีการดำเนินงาน

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 74,881 กองทุน
 2. ให้บัณฑิตยกระดับฐานะการศึกษา และมีศักยภาพทางด้านการบริหาร โครงการจำนวน 74,881 คน
 3. มีรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะๆ ต่อเนื่อง และรายงานผลการวิจัยกองทุนรวมทั้งสิ้น 74,881 กองทุน
- โดยจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจ้ด

การและการประเมินโครงการระยะเวลา 10 เดือน โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้รวบรวมวิธีการดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

1 วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากกระบวนการวัดผล (ชุดวิชาประเมินเพื่อพัฒนา, 2545 : 1)

การประเมิน = การวัดผล + การตัดสินใจ (ชุดวิชาประเมินเพื่อพัฒนา, 2545 : 1) ดังนั้นพบว่า การประเมินจะเกี่ยวข้องกับการวัดและการตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการประเมิน (ชุดวิชาประเมินเพื่อพัฒนา, 2545 : 5-7) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 สิ่งที่ต้องการประเมิน

ในการประเมินสื่อใดสื่อหนึ่ง ผู้ประเมินจะต้องกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน ซึ่งได้แก่ จุดประสงค์ของการประเมิน และตัวชี้วัดการประเมิน จุดประสงค์ของการประเมินจะบ่งบอกถึงเป้าหมายและสิ่งที่ต้องการประเมิน ตัวชี้วัดการประเมินจะระบุถึงเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมินตามจุดประสงค์ที่กำหนด ในที่นี้จะใช้การประเมินตามรูปแบบซีพีพี (CIPP) สิ่งที่ต้องการประเมินจะมีทั้งสภาวะ แวดล้อม (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และการประเมินผลผลิต (Product)

1.2 การวัด (Measurement)

หลังจากกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดชัดเจนแล้ว ก็จะเข้าสู่กระบวนการวัดซึ่งมีกระบวนการสำคัญ 2 ประการคือ การสร้างเครื่องมือ และการออกแบบการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่สร้างจะต้องสอดคล้องและเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด ในการวัดข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพย่อมใช้เครื่องมือและวิธีการที่แตกต่างกัน เครื่องมือวัดข้อมูลเชิงคุณภาพมักนิยมใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณสามารถใช้เครื่องมือที่หลากหลาย วิธีการวัดโดยทั่วไป มี 2 ลักษณะคือ

1.2.1 วิธีปรนัย (Objective) เป็นวิธีการวัดที่สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้แน่นอน ได้แก่ การนับความถี่ของพฤติกรรม การวัดรายได้ การวัดคุณภาพ การศึกษา เป็นต้น

1.2.2 วิธีอัตนัย (Subjective) เป็นวิธีวัดที่ต้องอาศัยความรู้สึกเป็นเกณฑ์ในการวัด ได้แก่ เจตคติ ความคิดเห็น ความมั่นใจ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

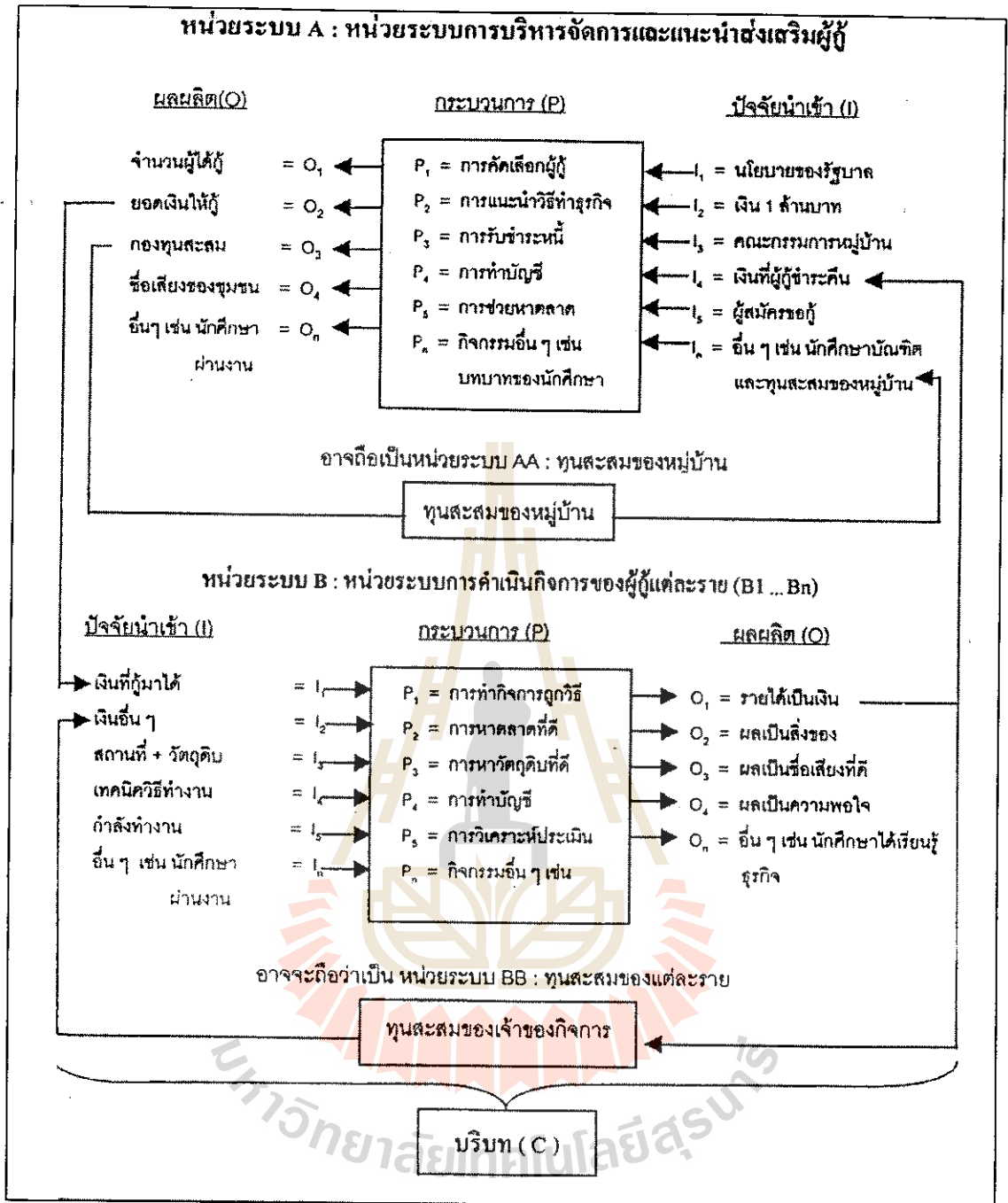
การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนดำเนินโครงการ

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยาย เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

แผนภาพต่อไปนี้ จะแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซีพพีโมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

แผนภาพที่ 3.1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
(ชุดวิชาการวิจัยชุมชน, 2545 : 49)

ดังนั้นการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนชุมชนทำวาระเบญจรงค์จึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีข้างต้นซึ่งมีตัวชี้วัดดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ประกอบไปด้วยตัวชี้วัด 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ คือ

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล้มเหลวของท้องถิ่นชนบท

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ

1) ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

2) วัฒนธรรมประเพณีที่เด่นๆ

3) ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี

4) ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2 เงิน 1 ล้านบาท

2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน

2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

2.5 ผู้สมัครขอกู้

3 ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

3.1 การคัดเลือกผู้กู้

3.2 การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ

3.3 การรับชำระหนี้

3.4 การทำบัญชี

3.5 การช่วยเหลือตลาด

4. ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ตัวแปร

4.1.1 จำนวนผู้กู้

4.1.2 ยอดเงินให้กู้

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

4.2.1 จำนวนผู้กู้ที่กู้ได้

4.2.2 จำนวนทุนสะสมของกองทุนหมู่บ้าน

4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้

4.2.4 การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง

4.3.2 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้

4.3.3 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด

4.3.4 ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละรายประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความ
ล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ

1) ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

2) วัฒนธรรมประเพณีที่เด่นๆ

3) ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี

4) ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัวประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้รู้และครอบครัว

1.3.2 ทรัพย์สินของผู้รู้และเครือญาติ

1.3.3 หนี้สินธนาคารของผู้รู้

1.3.4 หนี้รายทุนนอกระบบของผู้รู้

1.3.5 อาชีพหลักของผู้รู้

1.3.6 รายได้ของครอบครัว

1.3.7 ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 เงินที่กู้มาได้

2.2 เงินอื่นๆ

2.3 สถานที่ และวัตถุดิบ

2.4 เทคนิควิธีทำงาน

2.5 กำลังทำงาน

3 ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 3.1 การทำกิจการถูกวิธี
- 3.2 การหาตลาดที่ดี
- 3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี
- 3.4 การทำบัญชี
- 3.5 การวิเคราะห์ประเมิน
- 3.6 กิจกรรมอื่นๆ

4 . ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

- 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1 รายได้เป็นเงิน
 - 4.1.2 ผู้ที่ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่
 - 4.1.3 อื่นๆ
- 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - 4.2.1 ผู้ที่ได้ขยายกิจการ
 - 4.2.2 ผู้ที่ได้ทำการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)
 - 4.3.1 ผู้ที่มีการพึ่งตนเอง
 - 4.3.2 ผู้ที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
 - 4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้นมีความเชื่อมโยงต่อกันตามแผนภาพ ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบเพราะหน่วยระบบ A จะประสบความสำเร็จหรือไม่ต้องขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนชุมชนทั่วสระบุรีครั้งนี้ ผู้ประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา, 2545 : 102 -107) ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ต่างๆ (บร.)

2.1.1 แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

.1.2 แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)

.1.3 แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

.1.4 แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)

.1.5 แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

.1.6 แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

.1.7 แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)

.1.8 แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)

.1.9 แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)

.1.10แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)

.1.11แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

.1.12แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแม่บทชุมชน)

.2 การสังเกต

4.2.1 การสังเกตโดยเข้าไปมีส่วนร่วม

4.2.2 การสังเกตโดยไม่มีส่วนร่วม

.3 การจัดอภิปรายกลุ่ม

.4 การจัดเวทีประชาคม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา,2545 :99 -100)

.1 กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด เป็นขั้นตอนการกำหนดข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ของโครงการ ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ระดับของข้อมูลเป็นการจัดแบ่งกลุ่มตามเพศ อาชีพและบริบทของชุมชนเป็นตัวชี้วัด

.2 กำหนดแหล่งข้อมูล เป็นขั้นตอนของการพิจารณาแหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

.2.1 ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม

.2.2 ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร

.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

- ๖.4 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ สังเกตแบบมีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จดเวทีประชาคม
- ๖.5 สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๖.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

๖.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา, 2545 : 113 - 121)

- ๖.๖.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติ การแจกแจงความถี่, การหาค่าร้อยละ ใช้วัด
 - .1.1 การแจกแจงความถี่
 - .1.2 การหาค่าร้อยละ
- ๖.๖.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดเห็น ซึ่งเป็นข้อความที่ได้จากแบบสอบถามสัมภาษณ์ แบบสอบถาม หรือจากการสังเกต

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามการประเมินโครงการ : หลังจากผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามเอกสารต่างๆ บร. 1-12 เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการปรากฏผล ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

วารสารเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 1 มกราคม-กุมภาพันธ์ 2545 ปีที่ 39 หน้า 37-44 : ผลของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยที่ผ่านมานับเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างกลุ่มคนรายได้ต่ำสุด 20% แรกของประเทศกับกลุ่มคนรายได้สูงสุด 20% แรกของประเทศดีขึ้นตามลำดับ ประชาชนมีการใช้จ่ายต่าง ๆ ในครัวเรือนเพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขเพิ่มขึ้นด้วยเป็นเหตุให้จำนวน “คนจน” ลดลงเหลือเพียง 6.8 ล้านคนในปี 2539

แต่หลังจากประเทศไทยประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 เป็นต้นมา ทำให้จำนวน “คนจน” ในปี 2543 เพิ่มขึ้นเป็น 8.9 ล้านคน และกลุ่ม “คนเกือบจน” เพิ่มขึ้นอีก 0.2 ล้านคนซึ่งคนกลุ่มนี้พร้อมที่จะเปลี่ยนสถานภาพมาเป็นกลุ่ม “คนจน” ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ในด้านความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่ม “คนจน” กับกลุ่ม “คนรวย” ก็มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ผลจากวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้ประชาชนลดการใช้จ่ายในครัวเรือนในอัตราที่มากกว่าการลดลงของรายได้ให้เห็นได้ชัดเนื่องจากประชาชนอาจไม่มั่นใจต่อสถานการณ์เศรษฐกิจของไทยที่ยังไม่ฟื้นตัวได้มากเท่าที่ควร

ในด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนปรากฏว่า รัฐบาลในปัจจุบันได้ประกาศ “สงครามกับความยากจน” ที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างเร่งด่วนและจริงจังมากยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนแบบยั่งยืน รวมถึงผู้ด้อยโอกาส เพื่อบรรเทาปัญหา “คนจน” ที่ “ขัดสนทางเศรษฐกิจหรือด้านรายได้ในการยังชีพ” และ กลุ่มคนยากจน “เชิงโครงสร้าง” ที่เกิดจากความขัดสนในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ด้านที่ดิน สาธารณสุข และด้าน การศึกษา เป็นต้น

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ ของรัฐบาลดังกล่าวต้องเผชิญกับปัญหาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กระบวนการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติของภาครัฐ ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับผู้คนต่าง ๆ เป็นจำนวนมากและกลไกการปฏิบัติที่มีความซับซ้อน ตลอดจนต้องมีการปรับความคิดและทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ใหม่ ซึ่งจะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างแน่นอน ขึ้นอยู่กับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐภายใต้นโยบายของรัฐบาล และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนารากของสังคมไทยให้มีศักยภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างมั่นคง ยั่งยืน ต่อไป

4.1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

อุตสาหกรรมสาร ประจำเดือนมีนาคม-เมษายน 2543 ปีที่ 43 หน้า 45-52 : เมื่อปี 2530 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมกระทรวงอุตสาหกรรมได้ริเริ่มเสนอแนะการออกกฎหมาย ว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Industries ,SMIs) เพื่อเป็นกฎหมายพื้นฐานในการจัดกระบวนการส่งเสริมพัฒนา SMEs ให้มีความเข้มแข็งเป็นระบบ และเกิดความต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตามแนวความคิดนี้ยังมีได้มีการตอบรับและสานต่อให้เป็นรูปธรรมจากฝ่ายบริหารและภาคกระแสนับสนับสนุนจากกลุ่มต่าง ๆ เนื่องจากในยุคดังกล่าวภาวะเศรษฐกิจ และการประกอบธุรกิจของประเทศกำลังเฟื่องฟู ธุรกิจต่าง ๆ ทั้งรายเล็กและรายใหญ่ล้วนได้รับประโยชน์จากผลพวงของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่างจึงมุ่งแสวงหาและเก็บเกี่ยวดอกผลในระยะสั้น ไม่ค่อยสนใจมากนักกับอนาคตในระยะยาว

จนกระทั่งเกิดวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรงกับประเทศไทย เมื่อกลางปี 2540 ซึ่งส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อธุรกิจอุตสาหกรรมน้อยใหญ่ จึงได้เกิดความตระหนักและเกิดกระแสยุทธศาสตร์การส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises, SMEs) เพื่อเป็นกลไกในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและการผลักดันการพัฒนาประเทศที่มุ่งไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืน

หลักการและเหตุผล

SMEs ซึ่งประกอบด้วยการกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งภาคการผลิต การค้า และการบริการนั้นเป็นกลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ของประเทศมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แต่ยังคงขาดความสามารถในการประกอบการทั้งทางด้านเทคโนโลยีการผลิต การจัดการและการเงินทำให้ไม่อาจแข่งขันกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ได้ การบริการและการค้า จึงทำให้ SMEs ประสบภาวะที่ต้องแข่งขันกับกิจการทำนองเดียวกันมากยิ่งขึ้น ทั้งระดับภายในประเทศและระดับนานาชาติ ดังนั้นเพื่อ SMEs สามารถพัฒนากิจการให้เกิดความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพและเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนั้นสมควรจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สำนักงานส่งเสริม SMEs) เป็นศูนย์กลางประสานระบบการทำงานของ

ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์การเอกชนที่มีหน้าที่ส่งเสริม SMEs เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม SMEs ก็เพื่อสร้างกฎหมายพื้นฐานที่วางระบบและกลไกในการปฏิบัติงานส่งเสริมพัฒนาและสนับสนุน SMEs ใน 4 เรื่องหลัก ๆ คือ

1. เป็นกลไกในการกำหนดนโยบายและแผนส่งเสริมพัฒนา SMEs (โดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) ให้เป็นเอกภาพและเกิดความต่อเนื่อง
2. เป็นกลไกการนำนโยบายและแผนส่งเสริมพัฒนา SMEs ไปจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง (กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์การเอกชน) นำไปปฏิบัติให้เกิดการประสานและเกื้อกูลกัน
3. เป็นกลไกให้อำนาจคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (คณะกรรมการส่งเสริม SMEs) เสนอแนะให้มีการจัดสิทธิและประโยชน์จูงใจให้เป็นธรรมและเหมาะสมสำหรับ SMEs
4. เป็นกลไกจัดตั้งและการบริหารกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (กองทุนส่งเสริม SMEs) อันเป็นกองทุนเสริมนโยบายที่จะผลักดันงานในการส่งเสริมสนับสนุน SMEs ตามแผนปฏิบัติการให้เกิดผลโดยเฉพาะในเรื่องที่จำเป็นเร่งด่วนและเรื่องที่ทำให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้นกับ SMEs

แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ให้สำนักงานส่งเสริม SMEs จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs โดยร่วมมือกับส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและองค์การเอกชน แผนปฏิบัติการดังกล่าวต้องสอดคล้องกับนโยบายและแผนที่คณะกรรมการส่งเสริม SMEs กำหนดแผนปฏิบัติการนี้ต้องนำเสนอคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริม SMEs เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริม SMEs พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะประกาศในราชกิจจานุเบกษา
2. แผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาว แต่ทั้งนี้ควรจะต้องครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
 - การพัฒนา SMEs ในภูมิภาคในชุมชนและในท้องถิ่นชนบท
 - การสนับสนุนช่วยเหลือด้านการเงิน
 - การพัฒนาจัดตั้งตลาดทุนสำหรับ SMEs
 - การพัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากร
 - การพัฒนากิจการ SMEs ด้านการจัดการสาขาต่าง ๆ
 - การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์รวมทั้งการสร้างภาพลักษณ์ของสินค้า

- การส่งเสริมด้านการตลาด
- การส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีรวมทั้งการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
- การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร
- การส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจขนาดต่าง ๆ
- การส่งเสริมการรวมกลุ่มของ SMEs
- การพัฒนาส่งเสริมองค์กรเอกชนที่มีบทบาทสนับสนุน SMEs
- การจัดตั้งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน
- การให้สิทธิประโยชน์แก่ SMEs เพื่อขจัดความเสียเปรียบ
- การส่งเสริมอนุรักษ์พลังงานสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย
- การปรับปรุง แก้ไข กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค
- การส่งเสริมด้านลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าและทรัพย์สินทางปัญญาอื่น
- เรื่องอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการก่อตั้งการขยายกิจการ SMEs ให้สามารถอยู่รอดและแข่งขันได้

3. หน่วยงานปฏิบัติการต้องดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ในส่วนที่เกี่ยวข้องและต้องรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการส่งเสริม SMEs อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4. หน่วยงานปฏิบัติการต้องจัดทำข้อมูล SMEs ที่เกี่ยวข้อง (ตามที่คณะกรรมการส่งเสริม SMEs กำหนด) เพื่อเผยแพร่และส่งให้สำนักงานส่งเสริม SMEs ประกอบการจัดทำนโยบายและแผน

5. SMEs และองค์กรเอกชนมีหน้าที่ต้องรายงานข้อมูลตามที่คณะกรรมการส่งเสริม SMEs กำหนดทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการจัดทำนโยบายและแผน (ถ้าไม่รายงานข้อมูลอาจจะถูกตัดสิทธิการได้รับสิทธิและประโยชน์จากการส่งเสริมของรัฐ)

4.1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

สยามจดหมายเหตุ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2545 ปีที่ 27 หน้า146-147: การไหลออกของเงินทุนและดุลการชำระเงินที่ขาดดุล ทั้งนี้การไหลออกของเงินทุนน่าที่จะยังคงมีอย่างต่อเนื่องในช่วงที่เหลือของปี 2543 และในปี 2544 อันเป็นผลจาก

1. การที่ผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยในและต่างประเทศที่น่าจะยังคงอยู่ในระดับที่สูง เนื่องจากการดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยต่ำในประเทศเพื่อช่วยประคับประคองการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

2. การชำระหนี้ต่างประเทศ โดยยอดหนี้คงค้างของภาคเอกชนยังคงสูงถึงกว่า 4.8 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่การชำระหนี้คืน IMF โดยธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2544 ก็คาดว่าจะเท่ากับราว 3.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะเดียวกันฐานะการเงินดุลบัญชีเดินสะพัด ที่ลดลงน่าจะส่งผลกระทบต่อต่อไปนี้ คือ

1) ดุลการชำระเงินซึ่งคาดว่าจะขาดดุลในปี 2543 ประมาณ 2.2 – 2.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่อาจจะขาดดุลในปี 2544 อีกประมาณ 1 – 3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

2) ฐานะทุนสำรองระหว่างประเทศที่คาดว่าจะลดลงตามการขาดดุลการชำระเงินดังกล่าว

3) ปริมาณสภาพคล่องส่วนเกินในระบบสถาบันการเงิน ที่คงจะลดลงตามฐานะการขาดดุลการชำระเงินเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากสภาพคล่องส่วนเกินดังกล่าวยังคงมีอยู่มาก ถึงราว 5 แสนล้านบาท ก็น่าที่จะสามารถรองรับการขาดดุลการชำระเงินทั้งในปี 2543 และ 2544 ได้ โดยไม่น่าจะส่งผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินภายในประเทศ

การขาดดุลการชำระเงินและการลดลงของระดับทุนสำรองระหว่างประเทศดังกล่าว น่าจะทำให้ค่าเงินบาทตกอยู่ภายใต้แรงกดดัน รวมทั้งมีความผันผวนได้ ทั้งนี้สถานการณ์ของค่าเงินบาทโดยเฉลี่ยแล้วเงินบาทอาจจะมีค่าเฉลี่ยที่ 43.50 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่อาจจะมีความผันผวนหากเป็นบางช่วงตามปัจจัยที่กระทบ เช่น การเคลื่อนย้ายเงินทุนออกนอกประเทศและการเคลื่อนไหวของค่าเงินในตลาดภูมิภาค รวมทั้งสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ โดยในช่วงการผันผวนดังกล่าวค่าเงินบาทก็อาจจะหลุดออกจากกรอบ 44 – 45 บาทได้ อย่างไรก็ตามคาดว่าธนาคารแห่งประเทศไทยคงจะเข้ามาดูแลเสถียรภาพของค่าเงินบาทเป็นระยะ ๆ เพื่อมิให้ค่าเงินบาทมีความผันผวนมากจนอาจเป็นผลลบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศได้

4.1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

วารสารเศรษฐกิจและสังคม หน้า 57-66 : ความผูกพันระหว่างคนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นความผูกพันที่มีมาตั้งแต่ในอดีตจวบจนถึงปัจจุบัน จนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ความสัมพันธ์ระหว่าง “คน กับดิน น้ำ อากาศ และป่าไม้” เป็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่อย่างเป็นระบบ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งผลิตปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของคน ได้แก่ “ที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค” ความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติกับสิ่งมีชีวิต จึงเป็นความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันในระบบนิเวศน์หากระบบนิเวศน์ถูกทำลายหรือไม่สมดุลผลกระทบที่เกิดขึ้นก็จะเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ไปทั้งระบบด้วยเช่นกัน ดังตัว

อย่างเช่น “คนใช้สารเคมีอันตราย เกิดสารตกค้างในผลผลิตที่ใช้เป็นอาหาร คิดเสีย น้ำเสีย อากาศเสีย สัตว์น้ำสูญพันธุ์ ดินไม้ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ ป่าถูกทำลาย ไม่มีต้นไม้ฟอกอากาศบริสุทธิ์ ไม่มีป่าดูดซับน้ำ ดูดความชื้น ฝนแล้ง ป่าแห้งแล้ง เกิดไฟป่า สัตว์ป่า ไม้ป่าสูญพันธุ์ น้ำป่าไหลหลากท่วมที่ทำกิน ผู้คนอดอยาก” ซึ่งผลกระทบของการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ระมัดระวังดังกล่าว กำลังเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในทั่วทุกภูมิภาคของโลก

ดังนั้น ในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม เพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคนนั้น จำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีการประสานร่วมมือและร่วมทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมรอบตัวคนให้อยู่ในสภาวะที่ดี คนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และมีคุณภาพ ขณะเดียวกันควรร่วมกันขยายผล “ความอยู่ดีมีสุข” ให้บังเกิดขึ้นกับกลุ่มทั้งในเขตเมืองและชนบททั่วประเทศ ด้วยการร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราให้ดีขึ้น เพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคน

4.1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

สารสถิติ ประจำเดือน พฤษภาคม 2545 ปีที่ 13 หน้า 5 : สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ดำเนินการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พบว่า รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนโดยรวมทั่วประเทศในปี 2544 เพิ่มขึ้นจากปี 2543 เพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 0.3) โดยที่ครัวเรือนในภาคตะวันออก เฉียงเหนือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 6.6 ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการทำนาและการเกษตร และเงินที่ได้รับเป็นการช่วยเหลือ ส่วนครัวเรือนในภาคเหนือมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 ซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่ เป็นรายได้จากการประกอบธุรกิจไม่ใช่อะไรเกษตร และรายได้จากค่าแรงและเงินเดือนขณะที่ครัวเรือนในภาคกลางและภาคใต้ รวมทั้งกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ มีรายได้ลดลงประมาณร้อยละ 2-4 ในด้านค่าใช้จ่ายของครัวเรือนนั้น พบว่า ครัวเรือนทั่วประเทศมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 โดยที่ครัวเรือนในทุกภาคมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้น ยกเว้นครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ ที่มีการใช้จ่ายลดลงในอัตราร้อยละ 3.7 ครัวเรือนในภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ 3-5 ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร และค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ส่วนครัวเรือนในภาคเหนือใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยสำหรับหนี้สินของครัวเรือนโดยรวมทั่วประเทศลดลงเพียงร้อยละ 0.2 ครัวเรือนในภาคตะวันออก

4.1.1.7 ค่านิยมในกระแสด้านธรรมชาติและสินค้าจากต่างประเทศ

มติชน ประจำวันที่ 5 สิงหาคม 2545 ปีที่ 25 หน้า 10 : วิถีชีวิตของเด็กไทยยุคใหม่ “เจนเนอร์ชั่นเอ็กซ์” มุ่งเน้นค่านิยมเลือกเป้าหมายของชีวิต (มติชน, 5 ส.ค. 2545:10) คือ การได้ประสบความสำเร็จในชีวิต ความมั่นคงของครอบครัว ชีวิตที่สุขสบายเป็นอันดับแรก ๆ ขณะที่เลือกในการเสียสละ การทำบุญสะสมเพื่อชีวิตหน้า หรือความมั่นคงของชาติไว้ในอันดับท้าย ๆ ส่วนค่านิยมเรื่องชีวิตแต่งงานที่มีความสุข มีรายได้ดี มีอาชีพก้าวหน้า ให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็น “สิ่งสำคัญในชีวิต” ในทางกลับกันค่านิยมที่ได้ทำงานอาสาสมัครเพื่อสังคม หรือเรื่องศาสนา กลายเป็นค่านิยมอันดับสุดท้ายของเด็กไทยยุคนี้

ตารางที่ 4.3 ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยในปัจจุบันอาจสรุปเปรียบเทียบ (วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราช ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2544 ปีที่ 14 หน้า 5-12) ได้ดังนี้

สังคมประเพณี	สังคมสมัยใหม่/ยุคโลกาภิวัตน์
1. สังคมเกษตรกรรม	สังคมที่มุ่งพัฒนาเป็นอุตสาหกรรม
2. วัฒนธรรมพุทธ (ไม่โลก ไม่สะสม)	ทุนนิยม (ใช้เงินและสะสม)
3. วัฒนธรรมชุมชน	ก้าวสู่ชีวิตแบบเมือง
4. อีตติยสอง คองติยสี่	กฎหมาย
5. ครอบครัวเครือญาติ	ปัจเจกนิยม
6. ไกล่จิตธรรมชาติ	มุ่งมันเอกชนะธรรมชาติ
7. ระบบอุปถัมภ์	การพยายามพัฒนาเข้าสู่ประชาธิปไตย

ข้อคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยในกระแสวัฒนธรรมโลก

ปัจจุบัน เป็นยุคโลกาภิวัตน์หรือโลกาภิวัตน์ (Globalization) การแผ่ขยายของวัฒนธรรมจากศูนย์กลางที่สำคัญหลายแห่ง ทั้งในยุโรป อเมริกา และเอเชีย เข้าสู่ประเทศไทยนั้นเป็นไปรวดเร็ว โดยผ่านสื่อมวลชนรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนการสื่อสารโทรคมนาคมที่ทันสมัยเข้ากับวัฒนธรรมเดิมของไทยที่เปิดกว้างยอมรับการติดต่อสื่อสารกับวัฒนธรรมอื่น ๆ เสมอมา สภาพการณ์เช่นนี้ก่อให้เกิดความห่วงใยการคงอยู่ของวัฒนธรรมไทยในกระแสวัฒนธรรมโลก รัฐบาลไทยตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยมาว่าสหัสวรรษแล้ว มีการตั้งสภาวัฒนธรรมในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ต่อมาในสมัยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็มีการตั้งคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นต้น ในปีนี้เอง (พ.ศ. 2537) ก็มีโครงการส่งเสริมมรดกรักษาวินัย

ธรรมไทยมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนช่วยกันรักษาวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาติ ซึ่งในทัศนะของผู้ณรงค์ ได้แก่ ประเพณีต่าง ๆ ศิลป (แบบไทยเดิม) และค่านิยมที่ดี เช่น ความมีน้ำใจ (ไม่พุดถึงการขบถเล่นการพนัน ดื่มสุรา และค่าน้ำพริกละลายแม่น้ำในการจัดงานบวช งานแต่งงาน ซึ่งดูเหมือนเป็นมรดกของวัฒนธรรมไทยเช่นกัน)

สภาพปัญหาของโลกในทุกวันนี้ นับตั้งแต่สภาพมลภาวะต่าง ๆ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการกระจายตัวของความมั่งคั่ง และปัญหาความยากจนเสื่อมโทรมที่กระจายไปทั่ว ความอดอยาก การแพร่ระบาดของโรคร้าย การใช้สารเสพติด ปัญหาความรุนแรงในเมืองสงครามระหว่างเชื้อชาติ และชุมชนต่าง ๆ ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาหลายด้านหลายประการของอารยธรรมโลกในกระแสโลกาภิวัตน์ การที่สังคมไทยเริ่มตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และพยายามปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต หรือวัฒนธรรมไทยใหม่ เพื่อสร้างสังคมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลและสามารถพึ่งตนเองได้ตามคติทางพุทธศาสนา แทนการล่องลอยไหลไปตามกระแสวัฒนธรรมโลกโดยไร้ทิศทางของตนเอง อาจเป็นทางออกที่เป็นบทเรียนแก่สังคมอื่น ๆ ได้

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนท้าวสระเบญจรงค์

เดิมชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ยังไม่เป็นเขตเทศบาล แต่เป็นเขตของตำบลหัวทะเลแล้วถึงขยายขนาดเป็นเขตเทศบาลส่วนชื่อชุมชนก็ตั้งตามชื่อของถนนคือ ถนนเบญจรงค์

ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ จากการสอบถามก็อยู่กันมาตั้งแต่ปู่ย่า ตายาย ไม่เคยมีใครบอกว่าย้ายหรืออพยพมาจากที่อื่น ส่วนชาวบ้านที่อยู่ปัจจุบันก็เป็นลูกหลานที่อาศัยที่ดินทำกินของพ่อแม่สืบทอดต่อ ๆ กันมา

การตั้งถิ่นฐาน

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

ทำเลที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ 716/9 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ตามแผนที่ ๆ (ภาคผนวก)

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดกับตำบลหัวทะเล
ทิศใต้	ติดกับชุมชนเบญจรงค์ ซ. 5
ทิศตะวันออก	ติดกับตำบลหัวทะเล
ทิศตะวันตก	ติดกับชุมชนเบญจรงค์สามัคคี

4.1.2.3 ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ มี 2 ประเภท คือ

- ข้าราชการ มีฐานะค่อนข้างดี

- ทำอาชีพค้าขาย มีฐานะปานกลาง

โดยสรุปเศรษฐกิจของชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์จะอยู่ในระดับกลางไม่ยากจนหรือร่ำรวย

4.1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

วัด ในเขตพื้นที่ของชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ไม่มีวัด ประชาชนในชุมชนเมื่อถึงวันพระหรือเทศกาลสำคัญทางศาสนาจะไปทำบุญที่วัดป่าศัทรารวม วัดหงษ์สาราม วัดศาลาทอง เนื่องจากระยะทางใกล้จากชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์เพียง 1 – 3 กิโลเมตร

ประเพณี ประเพณีของชุมชน คือ ประเพณีวันสงฆ์ทำปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ประเพณีวันสงกรานต์ และเข้าพรรษา

เครือญาติ ชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์เป็นชุมชนเมืองในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา ซึ่งจะมีการช่วยเหลือกันในหมู่เครือญาติอยู่ในระดับปานกลาง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อาศัยอยู่กันแบบครอบครัวใหญ่ คือ อยู่กันหลายครอบครัวใน 1 หลังคาเรือน

4.1.2.5 พรรคการเมือง ผู้นำชุมชน และสถาบันการศึกษา

ผู้นำชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ เป็นผู้นำที่มีจิตสำนึกในการรักชุมชน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความคิดที่จะพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญอยู่เสมอ

การเมืองการปกครอง ชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์มีพรรคการเมืองเข้ามามีอิทธิพลอยู่ 2 พรรคการเมือง คือ พรรคชาติพัฒนา และพรรคไทยรักไทย ซึ่งแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน

โรงเรียนการศึกษา ในเขตพื้นที่ของชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ไม่มีโรงเรียนเด็กในชุมชนจะไปศึกษานอกชุมชน ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดสระแก้ว และโรงเรียนบ้านหัวทะเล
2. ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนบุญวัฒนา 1 โรงเรียนบุญวัฒนา 2 โรงเรียนรวมมิตรวิทยา และโรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์
3. ระดับอุดมศึกษาขึ้นไป สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลนครราชสีมา สถาบันราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นต้น

ลักษณะประชากร

ชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ มีจำนวนประชากร 714 คน เพศชาย 294คน และเพศหญิง 420 คน จำแนกดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนประชากรชุมชนทั่วสระเบญจรงค์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง

อายุ	จำนวน(คน)
1 วัน - 3 ปีเต็ม	16
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	36
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	56
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	31
14 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	41
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	395
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	52
60 ปี 1 วันขึ้นไป	87
รวม	714

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนรายได้ของประชาชนแต่ละครัวเรือนปี

รายได้ (บาท)	จำนวน (ครัวเรือน)
1,000 - 5,000	125
5,001 - 10,000	38
10,001 - 20,000	35
20,001 - 30,000	—
30,001 - 50,000	—
50,001 - 100,000	—
รวม	198

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน (ทั้งของสาธารณะและส่วนบุคคล) มีดังนี้

ถ้าคลอง(ถ้าตะคอง)

1

แห่ง (สาธารณะ)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้าน

ไม่มี

คณะกรรมการกองทุนชุมชนทำวสุระเบญจรงค์

ชื่อ-สกุล		ตำแหน่ง
1. นายสมนึก	บรรจงใหม่	ประธาน
2. นายเปลื้อง	ไกรกลาง	รองประธาน
3. นางสาวอุ้นเรือน	ดีสวย	เลขานุการ
4. นางเพลินใจ	ชมนอก	ผู้ช่วยเลขานุการ
5. นายเทพนรินทร์	ห้วงจริง	เหรัญญิก
6. นายเข้ม	วิชัย	ผู้ช่วยเหรัญญิก
7. นางสาวจิราภา	พินิจวงษ์	ฝ่ายทะเบียน
8. นางอมรัตน์	ก้อนเพชร	ผู้ช่วยฝ่ายทะเบียน
9. จสอ.สมาน	อินทร์จอหอ	ประชาสัมพันธ์
10. นางวัลภา	จิตนอก	ประชาสัมพันธ์
11. นายมาโนช	สายแก้ว	ฝ่ายตรวจสอบ
12. นางทองหล่อ	พิพิธภักดิ์	ฝ่ายตรวจสอบ
13. นายสุรสิทธิ์	อักษรวุฒิ	ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน
14. นางเพ็ญศ	ชมกลาง	ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน
15. นางสุภาพร	ยอด โยธี	ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน

2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการของกองทุนชุมชนทำวสุระเบญจรงค์ โดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1.1.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในชุมชน พบว่า ประชาชนในชุมชนทั่วสระบุรีโดยรวมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งการที่ประชาชนในชุมชนมีความรู้เนื่องจากได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และเจ้าหน้าที่จากเทศบาลนครนครราชสีมา เป็นผู้ให้ความรู้และคำแนะนำ

2.1.1.2 เงิน 1 ล้านบาท ในความคิดของประชาชนในชุมชนทั่วสระบุรี หมายถึง กองทุนที่รัฐบาลส่งเงินจำนวน 1 ล้านบาท ให้ชาวบ้านในชุมชนที่ยากจนไม่มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงตัวเองและครอบครัวและยังช่วยป้องกันไม่ให้สมาชิกในชุมชนไปหางานทำต่างจังหวัด ซึ่งเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาตามสัญญาที่กำหนดจะต้องนำเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยส่งคืนกองทุนฯ

2.1.1.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน มีส่วนช่วยในการเตรียมความพร้อมของชุมชนและการจัดประชุมเพื่อกำหนดวิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนชุมชนทั่วสระบุรี

2.1.1.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ผู้กู้ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยทุกราย เนื่องจากกองทุนชุมชนเปิดรับชำระคืนเงินกู้ตั้งแต่วันที่ 1 – 5 ของทุกเดือน

2.1.1.5 ผู้สมัครขอกู้ มีสมาชิกกองทุนชุมชนทั่วสระบุรีจำนวน 142 ราย ได้รับการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ 40 ราย

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

2.1.2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนชุมชนทั่วสระบุรีพบว่า
จุดเด่น – พิจารณาจากคุณสมบัติของผู้กู้ตามระเบียบของกองทุน
จุดด้อย – 1 ครอบครัวสามารถกู้ได้ 1 คน แต่ในกรณีสามีภรรยาซึ่งยังใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน แต่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านคนละเล่ม ซึ่งในระเบียบของกองทุนแล้วมีสิทธิกู้ทั้งสามีและภรรยา แต่ตามกฎหมายสามีภรรยาถือเป็นบุคคลเดียวกัน แต่ถ้าคณะกรรมการจะพิจารณาอนุมัติให้กู้ นั้น สมาชิกคนอื่นก็จะไม่เห็นด้วยจึงถือว่าเป็นจุดด้อยที่สำคัญ

2.1.2.2 กระบวนการทำบัญชีของกองทุนชุมชนทั่วสระบุรีมีกรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่แต่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย มีเฉพาะรองประธานรับผิดชอบเป็นส่วนใหญ่ เช่น การทำบัญชีรายรับรายจ่าย บัญชีงบดุล

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1.3.1 ผลโดยตรง พบว่าจากการเก็บข้อมูลตามแบบ บรร.ต่างๆ ประชาชนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร และการให้ข้อมูลก็เป็นข้อมูลที่ไม่เป็นจริงหรือบิดเบือนจากความจริง

2.1.3.2 ผลกระทบโดยตรง พบว่า ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลไม่มีความเที่ยงตรง

2.1.3.3 ผลกระทบทางอ้อม พบว่า ทำให้การที่ภาครัฐจะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เพื่อการพัฒนาต่อไปนั้นไม่สามารถทำได้ เพราะข้อมูลที่ได้ไม่มีความเที่ยงตรง

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินการของผู้ดูแลราย พบว่า

2.2.1 ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

2.2.1.1 ประสิทธิภาพในการดำเนินการของผู้ดูแลราย ผู้ดูแลรายที่ไปพัฒนาอาชีพ จะมีประสิทธิภาพและความรู้เกี่ยวกับอาชีพนั้นเป็นอย่างดี

2.2.1.2 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวของชุมชนทั่วสระบุรีประมาณ 48,000 บาท /ครอบครัว/ปี

2.2.1.3 อาชีพหลักของผู้ดูแลรายจะนำไปประกอบ อาชีพค้าขายเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ การบริการ

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

2.2.2.1 จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมกองทุนชุมชนทั่วสระบุรี 997,000 บาท ผู้ดูแลรายจะไปเพื่อพัฒนาอาชีพ ขยายกิจการ จากการสัมภาษณ์และติดตามผลของผู้ทำสารนิพนธ์พบว่าส่วนใหญ่จะนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์จริง แต่มีบางส่วนที่นำไปเพื่อพัฒนาอาชีพ

2.2.2.2 เทคนิคการบริหารเงินของผู้ดูแลราย ผู้ดูแลรายเงินกองทุนชุมชนทั่วสระบุรีจะแบ่งเงินเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ซื้อมินค้า วัสดุต่างๆ

ส่วนที่ 2 ต่อเติมขยายกิจการ

ส่วนที่ 3 เก็บไว้เวลาฉุกเฉิน

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

2.2.3.1 การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้ดูแลราย พบว่า การทำกิจการยังขาดความรู้ในบางเรื่อง เนื่องจากประชาชนในชุมชนยังขาดความรู้ในด้านการตลาด กลวิธีในการขาย เพื่อโน้มน้าวจิตใจลูกค้าให้สนใจในสินค้าของตน

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

2.2.4.1 ผลโดยตรง เมื่อผู้นำเงินที่นำไปทำกิจการของผู้ที่เพิ่มรายได้ ให้ครอบครัว เนื่องจากนำไปขยายกิจการ เมื่อขยายกิจการได้รายได้ก็จะเพิ่มตาม สมาชิกในครอบครัวมีงานทำ เนื่องจากช่วยเหลือกันในครอบครัว

2.2.4.2 ผลกระทบโดยตรง เศรษฐกิจภายในชุมชนดีขึ้น มีเงินหมุนเวียนภายในชุมชนมากขึ้น

2.2.4.3 ผลกระทบโดยอ้อม ประชาชนในชุมชนมีงานทำไม่ต้องไปหางานทำที่ต่างจังหวัด ต่างประเทศ

3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้

จากการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้อาชีพ เกษตรกรรม ,ค้าขายและบริการ สรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพค้าขายปัจจัยนำเข้าที่ดีที่สุดได้แก่ สินค้า และวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหาร กระบวนการที่ดีได้แก่ กระบวนการผลิต การจัดจำหน่าย และการบริการ ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพ และปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ความสะอาดของสินค้า และคุณภาพของสินค้าที่จัดจำหน่าย

3.2 บริการ ปัจจัยนำเข้าที่ดีที่สุดได้แก่ ความพร้อมของอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ใช้ในการประกอบอาชีพ กระบวนการที่ดีได้แก่ การบริการ ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ประสิทธิภาพของการบริการ

4. สรุปบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

4.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า

การมีกองทุนทำให้มีเงินหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิการของสมาชิก

ชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ เป็นชุมชนเมืองในเขตเทศบาลนครราชสีมา ได้มีการจัดประชุมขึ้นเพื่อกำหนดวิธีคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2544 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม 156 คราวเรือน จากจำนวนคราวเรือนทั้งหมด 198 คราวเรือน และได้ทำการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ทั้งหมด 15 คน หญิง 8 คน และชาย 7 คน ซึ่งทางชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ได้ยื่นขอขึ้นทะเบียนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งได้รับโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารออมสินสาขาจอมพล เลขที่บัญชี 06-4317- 20-057030 - 5 จำนวน 1,000,000 บาท เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2545 ดังนั้นเมื่อชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนและได้รับการจัดสรรเงินเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งทางชุมชน

ท้าวสระเบญจรงค์ได้จัดสรรเงินและปล่อยกู้สำหรับสมาชิกในชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ที่เสนอโครงการขอกู้ โดยพิจารณาตามระเบียบของกองทุนชุมชนท้าวสระเบญจรงค์เป็นหลัก ทางคณะกรรมการกองทุนชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ได้พิจารณาอนุมัติทั้งหมด 40 ราย เป็นจำนวนเงิน 895,000 บาท

4.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

ชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาได้มีการเปิดเวทีประชาคม เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2544 ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เวลา 09.30 น. มีผู้เข้าร่วมเวทีประชาคมประมาณ 150 - 190 คน คิดเป็น 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่ทั้งหมดในหมู่บ้าน ก่อนที่จะมีการคัดเลือกที่ประชุมได้กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนฯ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดต่อการกำหนดโทษหรือรอการ ลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์การ หรือหน่วยงานที่สังกัด
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

ในการเลือกนั้น ชาวบ้านเสนอรายชื่อผู้ที่ตนเห็นว่าเหมาะสม โดยที่ผู้ถูกเสนอชื่อมีความสมัครใจที่จะทำงาน เมื่อได้รายชื่อครบตามจำนวนที่กำหนด ก็จะถามผู้เข้าร่วมประชุมว่าเห็นชอบหรือไม่ โดยใช้การยกมือเป็นมติ จึงได้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวน 15 คน เนื่องจากจำนวนชาว

บ้านที่จะทำงานให้ส่วนรวมและมีความพร้อมมีไม่มาก และเป็นจำนวนที่เหมาะสมกับจำนวนชาวบ้านในหมู่บ้านแล้ว

คณะกรรมการกองทุน

คณะกรรมการกองทุนชุดนี้จะมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี แต่สำหรับคณะกรรมการแรกเริ่มจะมีวาระในการดำรงตำแหน่งเพียง 1 ปี แล้วจะมีการจับฉลากออก $\frac{1}{2}$ ของจำนวนคณะกรรมการที่มีอยู่ นอกจากนั้นอาจจะต้องพ้นตำแหน่งด้วยเหตุต่อไปนี้

- 1) ตาย
- 2) ลาออก
- 3) คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า $\frac{2}{3}$ ของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
- 4) ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า $\frac{2}{3}$ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
- 5) มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 17 (4) (5) (6) และ (7)
- 6) คณะกรรมการให้ออก เนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 17

การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ได้มีการจัดทำโดยแต่งตั้งคณะกรรมการในการยกร่างระเบียบ 3 คน ประกอบด้วย ประธานกองทุน รองประธาน และเลขานุการกองทุน โดยแต่ละคนไปคิดร่างมาก่อนแล้วนำมาประชุมร่วมกัน เมื่อได้ร่างระเบียบแล้วจะเรียกประชุมคณะกรรมการกองทุนทั้ง 12 คน เพื่อพิจารณาอีกครั้ง หลังจากนั้นนำระเบียบที่มีการยกร่างเข้าสู่เวทีประชาพิจารณ์ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อพิจารณา โดยคณะกรรมการจะอ่านให้ฟังเป็นข้อ ๆ

การกำหนดอัตราดอกเบี้ยนั้น จะให้สมาชิกเป็นผู้เสนอแล้วหามติจากที่ประชุมในวันนั้น เมื่อได้ข้อมูลที่จะแก้ไข ปรับปรุง ร่างระเบียบกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุนนำไปปรับปรุงใหม่แล้วนำเสนอต่อพัฒนากรอำเภออีกครั้ง

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดทำระเบียบ คือ สมาชิกกับคณะกรรมการกองทุนมีความขัดแย้งในเรื่องของอัตราดอกเบี้ย ว่าควรจะเป็นเท่าไรจึงจะเหมาะสม โดยสมาชิกกองทุนเห็นว่าไม่ควรจะมีอัตราดอกเบี้ยสูงเพราะเงินกองทุน 1 ล้าน เป็นเงินที่รัฐบาลให้ชาวบ้านบริหารกันเอง

ชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ได้จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ และอนุกรรมการฯ ระดับอำเภอเข้าร่วมสังเกตการณ์ ให้คำปรึกษา แนะนำ และบันทึกแบบ กทบ.1 แล้วให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯและที่ปรึกษากองทุน ยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนฯตามแบบ กทบ.2 ต่อธนาคารออมสิน พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับกองทุน จากนั้นเปิดบัญชีกับธนาคารออมสิน

การจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านจะต้องทำ 7 เล่ม ดังนี้

1. ใบสำคัญรับ
2. ใบสำคัญจ่าย
3. แบบฟอร์มการจัดทำบัญชี
4. บัญชีรายได้
5. บัญชีค่าใช้จ่าย
6. ทะเบียนคุมลูกหนี้เงินกู้
7. ตารางการชำระคืนเงินกู้

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเปิดรับสมัครสมาชิกกองทุนในวันที่ 22 มิถุนายน 2544 ณ ที่ศาลาอเนกประสงค์ชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ คณะกรรมการจะแจ้งคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ ดังนี้

1. เป็นผู้อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไม่น้อยกว่า 1 ปี
2. เป็นผู้มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป
3. เป็นผู้พร้อมปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
4. ไม่เป็นผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรม
6. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นชอบให้เป็นสมาชิก
7. เป็นผู้ร่วมกิจกรรมของชุมชน ร่วมประเพณี และร่วมพัฒนาชุมชน
8. มีเงินฝากประจำ

ชาวบ้านผู้ที่สนใจมาสมัครเป็นสมาชิกโดยเสียค่าธรรมเนียมคนละ 10 บาท เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและวัสดุอุปกรณ์ของคณะกรรมการ

สมาชิกกองทุนจะหมดสมาชิกภาพหากว่า ตายหรือลาออกและได้รับอนุมัติจากกรรมการกองทุน หรือ จงใจปิดบังความจริง อันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก หรือ นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้ หรือ จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน คณะกรรมการจะทำทะเบียนสมาชิกเพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก

การกู้เงินของกองทุนท้าวสุระเบญจรงค์นั้น คณะกรรมการกองทุนจะชี้แจงรายละเอียดให้สมาชิกทราบก่อน แล้วจึงให้สมาชิกที่สนใจมาขอแบบคำขอกู้ไปเขียนและส่งแบบคำขอกู้ที่คณะกรรมการกองทุน และจะเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพิจารณาอนุมัติเงินยืมให้แก่สมาชิกกองทุน ดังนี้

1. พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของคำขอกู้ ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของโครงการ ความเป็นไปได้ทางการตลาดและสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

2. พิจารณาจากความสามารถของสมาชิกแต่ละรายในการดำเนินงานและความเหมาะสม และความจำเป็น ความสามารถในการส่งคืน

3. ในกรณีที่ผู้กู้ได้ติดค้างชำระเงินกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้านและไม่ได้ส่งเงินกู้ของ กองทุนนั้น ๆ ตามกำหนดไม่สามารถกู้เงินกองทุนหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นในครั้งนี้ได้ เว้นเสียแต่สมาชิกจะนำเงินไปชำระกองทุนนั้น ๆ เรียบร้อยแล้วจึงสามารถกู้เงินกองทุนนี้ได้

4. รายได้ของสมาชิก และการนำเงินไปประกอบอาชีพ

5. ผู้ขอกู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต ความตรงต่อเวลา และผู้ค้ำประกัน

6. ผู้ขอกู้ต้องเป็นผู้ให้ความร่วมมือกับหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ถ้าผู้สูงอายุขอกู้ต้องให้ทายาทลงชื่อรับภาระหนี้ร่วม

7. ประวัติการชำระคืนเงินจากสถาบันต่าง ๆ ที่ผ่านมา

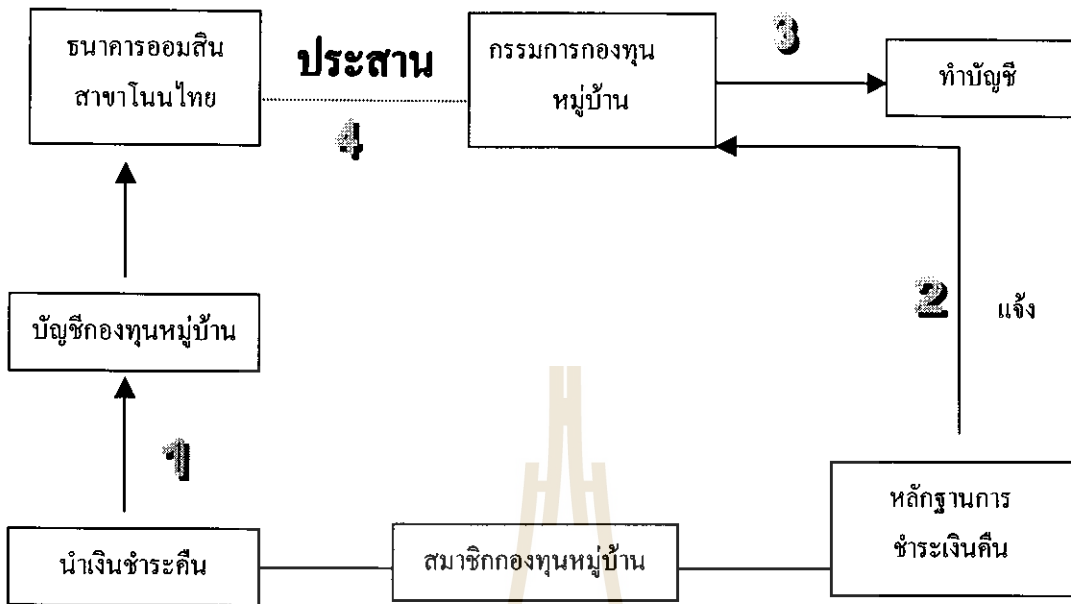
8. วงเงินกู้ที่ขอและวงเงินกู้ที่ผู้ขอกู้อยู่ในปัจจุบัน

คณะกรรมการกองทุนบ้านหนองโพธิ์ จะพิจารณาคำขอตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในกรณีที่ ไม่อนุมัติจะแจ้งให้สมาชิกกองทุนฯ ทบทวนในจุดบกพร่องของคำขอกู้ และถ้าคำขอกู้ใดอนุมัติให้กู้ก็ จะแจ้งให้ผู้กู้มาเขียนสัญญาเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พร้อมหาผู้ค้ำประกันมาเขียนสัญญาค้ำประกัน ซึ่งมีตัวจริง 1 ชุด สำเนา 2 ชุด

จากนั้นคณะกรรมการกองทุนจะส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมบันทึกความเห็นในแบบ คำขอกู้ยืมแจ้งให้พัฒนาการและธนาคารออมสิน สาขาโนนไทยทราบ เมื่อธนาคารแจ้งว่าโครงการได้ รับการอนุมัติ คณะกรรมการจะนำบัญชีของผู้กู้แต่ละรายไปโอนเงินที่ธนาคาร และนำสมุดฝากไปให้ สมาชิกผู้กู้นำไปถอนเงินเพื่อนำไปลงทุน

สมาชิกกองทุนที่นำเงินไปลงทุนครบตามกำหนดระยะเวลาที่จะต้องชำระคืนแล้ว คณะ กรรมการกองทุนจะแจ้งหนังสือให้ทราบ สมาชิกผู้กู้จะทำหนังสือแจ้งความประสงค์การชำระหนี้คืน และนำเงินมาส่งพร้อมสมุดเงินฝากมาให้ โดยคณะกรรมการกองทุนฯ จะออกใบเสร็จให้ และทำใบปะ หน้าและใบนำฝากของสมาชิกผู้กู้แต่ละรายไปโอนเงินเข้าบัญชีที่ธนาคารออมสิน สาขาโนนไทย แล้ว จึงนำหลักฐานต่าง ๆ มาจัดทำบัญชี

ขั้นตอนการชำระเงินยืมสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ยืม จะไม่มีขั้นตอนในการตรวจสอบที่เป็นทางการ แต่จะเป็นการดูแลสอดส่อง เพราะชุมชนทำสระเบญจรงค์เป็นชุมชนขนาดกลาง ใครทำอะไรคนส่วนมากในชุมชนจะรู้กันอยู่แล้ว และคณะกรรมการกองทุนจะชี้แจงผลการดำเนินงานเมื่อมีการประชุมประจำชุมชนเป็นครั้งคราว

การจัดสรรผลประโยชน์ก็คาดว่าจะดำเนินการตามที่ระบุไว้ในระเบียบ ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

จากการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านมีปัญหาขัดแย้งในเรื่องของอัตราดอกเบี้ย คือ สมาชิกกับคณะกรรมการกองทุนมีความว่าควรจะเป็นเท่าไรจึงจะเหมาะสม โดยสมาชิกกองทุนเห็นว่าไม่ควรจะมีอัตราดอกเบี้ยสูงเพราะเงินกองทุน 1 ล้านบาท เป็นเงินที่รัฐบาลให้ชาวบ้านบริหารกันเอง จึงคิดอัตราดอกเบี้ยที่จะช่วยให้ผู้กู้ไม่เดือดร้อนและมีดอกผลพอที่จะช่วยให้กองทุนดำเนินการต่อไปได้ จึงคิด

ดอกเบี้ยร้อยละ 1/ปี เริ่มต้นสำหรับการปล่อยกู้ในปีแรก แล้วจึงค่อยเปลี่ยนแปลงหลักจากผ่านการดำเนินงานไป 1 ปี และนำข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่

ในการจัดทำคำขอขึ้นทะเบียน ทำให้รู้ว่าการจะทำอะไรต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดทำกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีคณะกรรมการที่พร้อมจะทำงาน มีระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินงานของกองทุนฯ ชาวบ้านมีความพร้อมที่จะช่วยบริหารงานกองทุน

มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี จากเดิมที่ไม่เคยทำ เป็นการจัดทำบัญชีที่มีระบบมากขึ้น คือ มีการจัดทำใบเสร็จรับ-จ่าย บัญชีรายได้-ค่าใช้จ่าย ทะเบียนคุมลูกหนี้เงินกู้ แบบฟอร์มการจัดทำบัญชี และตารางการชำระหนี้

การดำเนินการให้กู้ของกองทุนจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มีปัญหา หรือมีปัญหาที่มีแนวทางในการแก้ไข และถ้าผู้กู้มีผู้มาแนะแนวทางในการทำธุรกิจอย่างเป็นระบบ ก็จะทำให้ประสบความสำเร็จ เมื่อมีการตรวจสอบการทำงานก็จะรู้ว่าสิ่งที่ทำไปแล้วนั้นมีปัญหาอะไรบ้างจะได้หาแนวทางในการแก้ไข

เมื่อกองทุนมีการแจ้งผลการดำเนินงานให้สมาชิกทราบ ก็จะทำให้สมาชิกได้รู้ว่าตอนนี้กองทุนเป็นอย่างไร ดำเนินงานได้ผลดีหรือไม่ ถ้ามีปัญหาจะได้ช่วยกันหาแนวทางแก้ไขได้ทัน และผลประโยชน์ที่ได้ก็นำมาช่วยพัฒนาหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุนให้กับชุมชนทั่วสระบุรี มีดังนี้

การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบสัมพันธ์กับคนภายนอก คือ เป็นการเรียนรู้จากการประสานสัมพันธ์ในการจัดเวทีชาวบ้าน วิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้กันของคณะกรรมการกองทุนที่จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้แล้วกับหมู่บ้านที่ยังไม่สามารถจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้

1. **จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนชุมชนทั่วสระบุรีจริง** เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบดั้งเดิม มีการบอกเล่าประสบการณ์ที่ตนได้นำเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านไปทำโครงการว่าเป็นอย่างไร ประสบปัญหาอะไรบ้าง มีแนวทางแก้ไขอย่างไร

2. **จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล** เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบดั้งเดิมและแบบสัมพันธ์กับคนภายนอก มีการเล่าถึงประสบการณ์ที่ตนนำเงินกู้ไปใช้ และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคนในกลุ่มว่าปัญหาที่ตนมีแก้ไขอย่างไร

3. **โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์** เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบสัมพันธ์กับคนภายนอก ให้ผู้มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมนั้น ๆ มาเล่าถึงความเป็นมา ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และความสำเร็จที่ได้

4. **แผ่นแม่บทชุมชน** เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบสัมพันธ์กับคนภายนอก เป็นการแลกเปลี่ยนถึงความคิดเกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การศึกษาและวัฒนธรรม สาธารณสุข ทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐานที่เคยมีในอดีต ปัจจุบัน และอย่างให้เป็นในอนาคต

กรรมการกองทุนหมู่บ้านได้รับประสบการณ์จากการเข้ามาบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน ในเรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดตั้งกองทุน การจัดทำระเบียบของกองทุน การจัดสรรเงินให้แก่ผู้กู้ การทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน และประสบการณ์จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทำให้รู้ว่าการมีกองทุนในหมู่บ้านร่วมกับกองทุนอื่น ๆ มาใช้ในการสร้างอาชีพได้มากขึ้น โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย

4.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

ก่อนที่โครงการกองทุนหมู่บ้านจะเริ่มดำเนินการ ชุมชนท้าวสระเบญจรงค์ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านจากการติดตามข่าวสารทางวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งชาวบ้านจะดูโทรทัศน์ ในบางครั้งประชาชนชุมชนจะนำเทปที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านมาเปิดวิทยุผ่านหอกระจายข่าว และมีแผ่นพับให้ผู้ที่สนใจข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านอ่านที่ศาลาอเนกประสงค์

จากการชี้แจงของประธานชุมชนในการประชุมประจำเดือน โดยมีพัฒนากรอำเภอมาชี้แจงรายละเอียด เนื้อหาสาระที่ได้รับทราบเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้าน และการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน อย่างไรก็ตามความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านมีหัวหน้าครัวเรือนเข้าร่วม 86% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดและผู้นำของหมู่บ้าน

การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน มีขั้นตอนดังนี้

1. สร้างจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
2. สร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการโดยประชาชนเพื่อประชาชนของหมู่บ้าน
3. สร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบนโยบาย กลไก แนวทาง การบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
4. สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการ และบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป
5. เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน
6. จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการ โดยมีองค์ประชุมของเวทีชาวบ้าน จำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้าน

7. ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง
8. เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด
9. เลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม
10. จัดทำระเบียบข้อบังคับ
11. คณะกรรมการกองทุนและชาวบ้านร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน
12. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกาที่วางไว้ เช่น การรับสมาชิก การระดมทุน การจัดทำระบบบัญชี การจัดระบบตรวจสอบ การมอบหมายภารกิจ ความรับผิดชอบของกรรมการ ฯลฯ

การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

- การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน
- การประเมินความพร้อม
- รับเงินจัดสรร

จากการที่มีเงินกองทุนเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง เกิดการจ้างงาน ชาวบ้านมีรายได้มากขึ้น ความเป็นอยู่ดีขึ้น

ชุมชนทั่วสระบุรีจึงเมื่อบันทึกกองทุนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับชาวบ้าน ทำให้ได้รู้ข่าวสารข้อมูลในการทำงานของชุมชนใกล้เคียง ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการกองทุน กลุ่มผู้กู้เงินกองทุนทั้งในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์และแผนแม่บทชุมชน

เมื่อสมาชิกกองทุนชุมชนทั่วสระบุรีจึงได้รับเงินกู้ก็จะมีค่าใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น นำไปใช้ตามโครงการที่ขอกู้ ดังนี้

สมาชิกกองทุนเชื่อว่าคณะกรรมการกองทุนสามารถบริหารงานกองทุนได้อย่างยุติธรรม และคิดว่าเงินกองทุนจะเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านได้อีกนาน ถ้าผู้กู้เงินทุกคนช่วยกันรับผิดชอบหนี้สินที่ตนยืมไป

คณะกรรมการกองทุนมีการนำส่วนที่บกพร่องมาเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นระเบียบ ข้อบังคับกองทุน หรืออัตราดอกเบี้ย

4.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

สมาชิกกองทุน ผู้นำชุมชน กลุ่มสตรี และเยาวชนมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับบัณฑิตกองทุน ดังนี้

- การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนชุมชนท้าวสระเบญจรงค์
- จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล
- โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- แผนแม่บทชุมชน

กลุ่มคนผู้เข้าร่วม มีทั้ง กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน ในการเข้าร่วมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของแต่ละคน

ผู้เข้าร่วมการสร้างเครือข่ายได้เรียนรู้ปัญหาของแต่ละคน กลุ่ม ที่ตนไม่เคยพบมาก่อนก็ได้รู้แนวทางในการแก้ปัญหา และหากในกลุ่มมีปัญหา ก็จะได้ช่วยกันแก้ไข

สำหรับปัญหาการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ คือ บางคนมีความคิดดีแต่ไม่มีความกล้าที่จะแสดงออก หรือบางคนไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควร และบัณฑิตยังไม่มีประสบการณ์ในการกระตุ้นให้กลุ่มคนต่าง ๆ แสดงความคิด

ชาวบ้านคิดว่าคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้มีความสามารถในการทำงาน และมีความจริงใจที่จะทำงานให้ส่วนรวมเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน แต่การทำงานกองทุนหมู่บ้านเริ่มแรก ยังไม่มีความรู้มากนักจึงทำให้การทำงานมีปัญหาบ้างเล็กน้อย และคิดว่ากองทุน 1 ตำบลนี้จะช่วยให้ชาวบ้านมีเงินใช้มากขึ้น โดยที่เสียดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่ากู้จากภายนอก แต่ระยะเวลาในการให้กู้สั้นไป

ชุมชนท้าวสระเบญจรงค์มีเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเองมากขึ้น จากการเข้ามาบริหารกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุน โดยนำประสบการณ์ที่ได้มาปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น อัตราดอกเบี้ยที่คาดว่าจะปรับลดลง เพื่อจะได้ช่วยเหลือชาวบ้านได้มากขึ้น

สมาชิกผู้กู้เงินไปใช้ตามโครงการที่ขอกู้ แม้บางรายจะได้รับผลตอบแทนก่อนถึงกำหนดชำระ ก็จะนำเงินนั้นมาหมุนก่อนที่จะนำไปชำระคืน ผู้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระคืนก็มีเงินใช้หมุนเวียนในการทำกิจกรรมตามโครงการ

ชุมชนท้าวสระเบญจรงค์มีความเข้มแข็งของหมู่บ้านที่เกิดขึ้นจากกองทุนหมู่บ้านก่อน ดังนี้

สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม 2-3 ครั้งต่อปี และสมาชิกในหมู่บ้านมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้ มีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน ทั้ง หมดและมีการรวมตัวตั้งกลุ่มขายข้าวสาร และสำหรับตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของชาวบ้าน มีดังนี้

อันดับที่ 1 คนในหมู่บ้านมีอาชีพ มีรายได้เพียงพอที่เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

อันดับที่ 2 มีการร่วมมือในการทำกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ของคนในชุมชน

อันดับที่ 3 มีแหล่งเงินทุนในชุมชน

อันดับที่ 5 คนใน ชุมชนมีคุณภาพ

อันดับที่ 6 คนในชุมชนมีความซื่อสัตย์ สามัคคี และเสียสละเพื่อส่วนรวม

อันดับที่ 7 ในชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่ดี

อันดับที่ 8 มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา

อันดับที่ 9 มีความพร้อมด้านข้อมูล

อันดับที่ 10 มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุและเด็กด้อยโอกาส

อันดับที่ 11 มีผู้นำดี มีความยุติธรรม

อันดับที่ 12 มีการส่งเสริมการเล่นกีฬา

อันดับที่ 13 คนในชุมชนห่างไกลยาเสพติด

อันดับที่ 14 คนในชุมชนยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ปัจจัยด้านบวก

1. ชาวบ้านประกอบอาชีพค้าขายเป็นส่วนใหญ่
2. มีการปรับปรุงถนนทำให้การเดินทางสะดวกขึ้น
3. ชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธ ทำให้เกรงกลัวต่อการทำบาป
4. มีโครงการของรัฐที่จะช่วยพัฒนาอาชีพให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน
5. มีผู้นำชุมชนที่หลากหลายความสามารถ และประสบการณ์
6. มีการรวมกลุ่มในหมู่บ้าน
7. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้ชาวบ้านทราบ
8. มีคณะกรรมการระดับอำเภอ มาเป็นที่ปรึกษา และคอยช่วยเหลือ
9. คณะกรรมการกองทุนมีความสามารถ และเต็มใจทำงานเพื่อส่วนรวม
10. บัณฑิตเป็นผู้มีความรู้ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
11. มีแหล่งเงินในหมู่บ้านหลายกองทุน
12. คณะกรรมการที่จัดทำระเบียบกองทุนมีความเข้าใจในการทำ
13. มีการกำหนดการจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนไว้อย่างชัดเจน
14. มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้
15. ผู้กู้ส่วนใหญ่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์

ปัจจัยด้านลบ

1. พื้นดินมีความกร่อย ทำให้ผู้กู้ไปทำการเกษตร เพาะปลูกได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร
2. การสื่อสารยังไม่สะดวก
3. คณะกรรมการยังขาดประสบการณ์ในการทำงานที่เป็นระบบ
4. ขาดความรู้ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำงาน
5. ยังไม่เข้าใจระบบการจัดทำบัญชีที่แน่นอนและเหมาะสมสำหรับการทำบัญชีของกองทุน
6. ไม่มีผู้ช่วยหาตลาดในการผลิตให้กับผู้กู้
7. ขาดการรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ให้กับชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์มีดังนี้

การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบสัมพันธ์กับคนภายนอก คือ เป็นการเรียนรู้จากการประสานสัมพันธ์ในการจัดเวทีชาวบ้าน วิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันของคณะกรรมการกองทุนชุมชนต่างๆ ที่จัดตั้งกองทุนชุมชนได้แล้วและได้รับโอนเงินและกับกองทุนชุมชนที่ยังไม่ได้รับการโอนเงิน

จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบดั้งเดิม มีการบอกเล่าประสบการณ์ที่ตนได้นำเงินกู้จากกองทุนชุมชนไปทำโครงการว่าเป็นอย่างไร ประสบปัญหาอะไรบ้าง มีแนวทางแก้ไขอย่างไร

จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนชุมชนระดับตำบล เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบดั้งเดิมและแบบสัมพันธ์กับคนภายนอก มีการเล่าถึงประสบการณ์ที่ตนนำเงินกู้ไปใช้ และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างชุมชนเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข

แผนแม่บทชุมชน เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบสัมพันธ์กับคนภายนอก เป็นการแลกเปลี่ยนถึงความคิดเกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การศึกษาและวัฒนธรรม สาธารณสุข ทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐานที่เคยมีในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตที่ประชาชนในชุมชนอยากให้เกิดขึ้น คาดหวังว่าจะมีหรือได้รับ

กลุ่มคนผู้เข้าร่วม ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนฯ คณะกรรมการชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน ในการเข้าร่วมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของแต่ละคน แต่ละกลุ่ม

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนของชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ที่กำหนดโดย กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ตามทัศนะของประชาชนในชุมชน ปรากฏ ผล(บร.2,7)ดังนี้ ชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์มีความเข้มแข็งมาก เนื่องจาก

1. ความสามัคคีสมาชิกในชุมชนมีอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงดีมาก สังเกตได้จากการที่ชาวมี งานต่างๆส่วนใหญ่ก็จะให้ความช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี
2. ความซื่อสัตย์มีความซื่อสัตย์ค่อนข้างดีมาก จากการสัมภาษณ์
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดีมาก เพราะถ้าความดีนั้นปรากฏเป็นรูปธรรม
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มาก
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมได้ปีละ 2 ครั้ง เฉพาะ อสม
6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ ทุกครอบครัว
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นพร้อมหน้ารักใคร่ป้องกันดี
8. ในชุมชนมีการรวมตัวหรือจัดตั้งกลุ่มขายข้าวสาร ตั้งมาแล้ว 2 ปี มีสมาชิก 20 คน
9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นเป็นประจำโดยการประชุมหรือเสวนา ปานกลางเพราะ เมื่อมีการนัดประชุมสมาชิกในชุมชนก็ไม่ค่อยให้ขึ้นความร่วมมือ ดังนั้นเมื่อไม่มีการประชุมการรับ ฟังก็ไม่เกิด
10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชราคนพิการและผู้ด้อยโอกาสเสมอ เพราะในชุม ชนมีกองทุนไว้ช่วยเหลือคนเหล่านี้
11. ในชุมชนผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรมซื่อสัตย์ ขยัน อดทน และยอมรับฟังความคิดเห็น ของคนอื่น
12. ในชุมชนสามารถช่วยกันแก้ปัญหาของชุมชนได้โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน ซึ่งพบว่าสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมด้วย เมื่อมีปัญหาประชาชนชุมชนจะเรียกประชุมเพื่อปรึกษาหารือ หาข้อสรุปกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุป

"ชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์" เป็นชุมชนเมืองในเขตเทศบาลนครราชสีมา ได้มีการจัดประชุมขึ้นเพื่อกำหนดวิธีคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2544 ได้ทำการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ทั้งหมด 15 คน หญิง 8 คน และชาย 7 คน ซึ่งทางชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ได้ยื่นขอขึ้นทะเบียนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งขณะนี้ได้รับโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารออมสินสาขาอมพล เลขที่บัญชี 06-4317- 20-057030-5 จำนวน 1,000,000 บาท เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2545 และได้พิจารณาอนุมัติแก่ผู้กู้จำนวน 40 ราย เป็นจำนวนเงิน 895,000 บาท

จากการศึกษาการประเมินโครงการครั้งนี้ ทำให้ผู้เขียนได้ทราบถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในชุมชนกรณีศึกษาชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ ดังนี้

- ทำให้ผู้เขียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ การดำเนินงานและกระบวนการบริหารจัดการกองทุน
- ทำให้ทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ ความอบอุ่นในครอบครัว มีการรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน เป็นต้น
- ทำให้ผู้เขียนทราบถึงเศรษฐกิจในชุมชนว่าตอนนี้อยู่ในระดับใด ในกรณีศึกษาชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะเห็นได้จากการที่ชาวบ้านมีงานทำโดยมีการประกอบอาชีพค้าขายเป็นหลัก จากเดิมก็มีอยู่แล้วแต่หลังจากที่มีโครงการกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ชาวบ้านบางส่วนให้ความสนใจมากู้เงินจากกองทุนและนำไปประกอบอาชีพ โดยยึดอาชีพค้าขายเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้มีเงินหมุนเวียนในชุมชนมากขึ้น ความเป็นอยู่ของชาวบ้านก็เริ่มดีขึ้น
- ทำให้ทราบถึงสภาพสังคมของคนในชุมชนว่ามีความเป็นอยู่และใช้ชีวิตอยู่กันแบบครอบครัวเดียวแต่จะมีความสามัคคีกันในหมู่เครือญาติ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเสมอ และชาวบ้านในชุมชนส่วนใหญ่เป็นคนมีน้ำใจ สืบเนื่องจากเวลาชุมชนมีงาน

หรือมีกิจกรรมต่างๆ ชาวบ้านก็จะมาช่วยเหลือ โดยที่แต่ละคนมาช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ

- ทำให้ผู้เขียนทราบถึงจุดเด่น – จุดด้อยของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการประเมินโครงการ

นอกจากนี้ ยังทำให้เกิดกระบวนการการเรียนรู้ โดยกำหนดขั้นตอนการประเมินโครงการ ดังนี้ มีการกำหนดขอบเขตของการประเมินในกรณีศึกษาชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ ได้มีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธี การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม (แบบปร.1 – 12) การสังเกต และการจัดเวทีประชาคมในชุมชนและระดับตำบล

2. อภิปรายผล

ผลการประเมินโครงการกองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์มีดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในประเด็นต่อไปนี้

- ชุมชนมีเงินหมุนเวียนซึ่งได้จากเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก โดยกองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์ ได้รับความร่วมมือในระยะแรกค่อนข้างดี ชาวบ้านมีการตื่นตัว แต่ระยะหลังชาวบ้านไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ดังจะเห็นจาก จำนวนของผู้กู้ ลดน้อยลงเรื่อยๆ เมื่อเทียบกับระยะแรกๆ
- ชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน กองทุนชุมชนท้าวสุระเบญจรงค์มีการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนขึ้น เพื่อบริหารจัดการเกี่ยวกับกองทุน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ คณะกรรมการมีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำเอกสารในหารบริหารไม่ว่าจะเป็นหารสมัครเป็นสมาชิก การยื่นคำขอู้ ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ภายใต้เอกสารอ้างอิงทั้งหมด โดยยึดระเบียบของกองทุนเป็นหลัก
- ชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง ชุมชนมีการสนับสนุนให้ชาวบ้านพึ่งพาตนเอง โดยมีการจัดประชุมเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทำสิ่งต่างๆ ขึ้นมาโดยให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ชุมชนได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า ชาวบ้านในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันขึ้น 1 กลุ่ม ภายใต้ชื่อ กลุ่มขายข้าวสารและของชำ โดยมีสมาชิก 20 คน มีเงินหมุนเวียนในกลุ่ม 40,000 บาท
- ชุมชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ และสังคม
ด้านเศรษฐกิจ ในชุมชนท้าวสระเบญจรงค์พบว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างดี ดังจะเห็นได้จากความเป็นอยู่ของประชาชน อาชีพของประชาชน และการหมุนเวียนของเงินในชุมชน
ด้านสังคม ค่อนข้างดี เพราะชาวบ้านมีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน โดยดูได้จากตัวชี้วัดความเข้มแข็งในชุมชน (แบบปร.2และปร.7)

2.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลทั้งด้านบวกและด้านลบ

ปัจจัยด้านบวก

1. มีนโยบายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ ขึ้นมาถึง 2 ฉบับ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดตั้งคณะกรรมการและการบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ชาวบ้านได้รับทราบเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านที่รัฐบาลจัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชนให้ดีขึ้น โดยมีการจัดประชุมในชุมชน และเสียงตามสายโดยใช้หอกระจายข่าวชุมชน
3. มีหน่วยงานของรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือ คือ กองสวัสดิการสังคมนครนครรราชสีมา เทศบาลนครนครรราชสีมา ธนาคารออมสิน เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
4. มีบัณฑิตจบการศึกษาระดับปริญญาตรีเข้ามาให้ความช่วยเหลือ ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และนโยบายของรัฐบาลแก่ประชาชน
5. สมาชิกผู้นำเงินที่นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่เสนอ ทำให้เกิดการหมุนเวียนเงินในชุมชน ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการนี้
6. การดำเนินงานกองทุน มีการจัดทำบัญชีกองทุน บัญชีรายรับรายจ่าย โดยมีการลงเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน
7. มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำมาก เพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนตามนโยบายของรัฐบาลโดยเฉพาะฐานรากของประเทศให้สามารถกู้เงินได้โดยไม่ต้องคำนึงว่า จะต้องเสียดอกเบี้ยมากเท่ากับการกู้เงินนอกระบบ

ปัจจัยด้านลบ

1. ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ในด้านการเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท
2. คณะกรรมการขาดความชำนาญในการจัดการและการบริหารกองทุน ในด้านการทำบัญชี
3. ชาวบ้านไม่ค่อยให้ความสนใจในการกู้เงินกองทุนเพราะไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการที่แน่นอน แต่มีความคิดให้ด้านลบ คือ เป็นการสร้างหนี้สินให้แก่ชาวบ้านมากขึ้น
4. คณะกรรมการเกิดการขัดแย้งกัน ในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งมีผลต่อการบริหารกองทุน
5. ระยะเวลาในการชำระเงินกู้สั้นเกินไป ชาวบ้านจึงไม่สนใจที่จะกู้เงินจากกองทุน
6. วงเงินกู้น้อยเกินไปไม่เพียงพอแก่การลงทุน กับยุคเศรษฐกิจตกต่ำอย่างปัจจุบัน

3. ข้อเสนอแนะ

-ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับของกองทุน

คณะกรรมการควรแก้ไขเกี่ยวกับระเบียบกองทุนหลังจากที่ได้ดำเนินงานไปบ้างแล้ว เพราะหลังจากการทำงานก็จะเกิดปัญหาขึ้น จะเห็นได้จากชาวบ้านบางคนอาศัยข้อบกพร่องของระเบียบมาโต้แย้งกับคณะกรรมการ ทำให้เกิดปัญหาขัดแย้งกันในการทำงาน ซึ่งมีผลต่อการบริหารกองทุนเป็นอย่างมาก

-ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

1. ควรให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาลเป็นผู้เสี่ยงในการติดตามการดำเนินงาน และแนะนำส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิกกองทุนภายในชุมชน
2. ควรให้มีการอบรมด้านบริการการจัดการและการบัญชีแก่คณะกรรมการกองทุนเป็นประจำ
3. ควรมีการประชุมเสนอความคิดเห็น มีการประสานงานกันในหมู่ของคณะกรรมการสม่ำเสมอ
4. คณะกรรมการควรมีศาลาประชาสัมพันธ์หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์เพื่อใช้ในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท และราย

งานผลการทำงานเป็นระยะๆ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารและผลการ
ทำงานของคณะกรรมการมากขึ้น

5. การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ คณะกรรมการควรใช้ดุลพินิจในการพิจารณาร่วมกับ
ระเบียบกองทุนควบคู่กันไปดีกว่าที่จะยึดระเบียบแต่เพียงอย่างเดียว เพราะข้อ
มูลบางอย่างของผู้กู้ไม่สามารถตรวจสอบได้จึงอาจเกิดข้อผิดพลาดในการอนุมัติ
เงินกู้ได้

- ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนชุมชน
 1. คณะกรรมการควรมีการตรวจสอบการทำเงินกู้ไปใช้ของผู้กู้ว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ภายหลังจากการได้รับอนุมัติเงินกู้ไปแล้วอย่างน้อย 3 เดือน
 2. ควรมีหน่วยงานของรัฐบาลเข้ามาตรวจสอบบ้างการปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในภายหลัง
- ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีบัณฑิตกองทุนที่ปฏิบัติงานในกองทุนชุมชน
 1. รัฐบาลควรระบุบทบาทหน้าที่ของบัณฑิตที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านละ 1 ตำบลบาทไว้ให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานระหว่างบัณฑิตกองทุนและคณะกรรมการกองทุน
 2. ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบทบาทของบัณฑิตให้กับคณะกรรมการและชาวบ้านในชุมชนได้ทราบก่อนที่จะส่งบัณฑิตกองทุนลงไปปฏิบัติหน้าที่

จากข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ผู้เขียนเสนอไปและผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีผลไม่มากนัก
น้อยในการนำไปปรับปรุงพัฒนาให้โครงการหมู่บ้านละ 1 ตำบลบาทมีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ
และบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการให้มากที่สุด

บรรณานุกรม

- กานดา ชูเชิด และคณะ. 2545. สภาพแวดล้อมของคนไทย. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ 39. หน้า 57 – 66.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนชุมชนวัดทุ่งสว่าง. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนชุมชนวัดทุ่งสว่าง. นครราชสีมา.
- เฉลียว บุรีภักดิ์ และคณะ. 2545. ชุมชนวิชาการวิจัยชุมชน. สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. นิพนธ์ คันธเสวี และคณะ. 2545. ชุมชนวิชาการนิพนธ์. สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. มติชน. 2545. คนรุ่นใหม่. ฉบับประจำวันที่ 5 สิงหาคม. ฉบับที่ 8914. หน้าที่ 10.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2545. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ และการประเมินโครงการ. นครราชสีมา.
- วรวิทย์ อวิรุทธ์วรกุล และคณะ. 2545. ความยากจน : ปัญหาที่สำคัญยิ่งของการพัฒนา. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ 39. หน้า 37 – 44.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี. 2544. วัฒนธรรมไทยในกระแสวัฒนธรรมโลก. วารสารสุโขทัยธรรมนิราช (5 - 10). กรุงเทพฯ. สำนักวิชาการกรมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมนิราช.
- สารสถิติ. 2545. รายได้ ค่าใช้จ่ายและหนี้สินของครัวเรือน. พฤษภาคม. ปีที่ 13. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. หน้า 3 – 4.
- อุดม จำรัสพันธ์. 2545. ชุมชนวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.